

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 3 florini val. austr., pentru cei ce nu sunt membrii asociatiunei.

Pentru strainatate 9 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentul se face numai pe câte 1 anu intregu.

Se abonédia la Comitétulu Asociatiunei in Sibiiu, séu prin posta séu prin domni colectori.

Sumariu: Cincispredece ani din activitatea Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu (Urmare din Nr. 21 si 22). — Disertatiune despre „Poesi'a poporala“ de Petru Muresianu Sireganulu anuntiata la adunarea despartimentului XII. alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu in Ileanda mare in 30 Augustu 1888. — Archeologia. — Caile ferate romane — Procesu verbalu alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luat in siedinti'a dela 8 Octombrie 1888. — Epigrafu. — Diverse. — Bibliografia: Luptele Romanilor in 1877/8. — Merinde dela scóla etc. — Informatiuni scurte dela scól'a civila de fete si dela internatu. — Scól'a superióra de fetitie din Sibiiu, colecte. (Continuare din Nr. 19—20). — Anuntiu de abonamentu.

Cincispredece ani din activitatea Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

(Urmare).

Acea adunare generala ținuta la Nasaudu in 8, 9 si 10 Augustu póte fi considerata cá epocala, nu atátu din cauza cá ea erá a diecea in ordinea celor avute dela inaugurarea Asociatiunei, ci mai virtosu pentru stralucitele sale rezultate atátu materialu cátu si spiritalu. Locuitorii tuturor comitatelor din care venisera óspeti si familii de frunte la Siomcut'a mare, au fostu reprezentati si la Naseudu. Totu asia si ținuturile limitrofe din Transilvani'a.

Cuventulu de deschidere pronuntiatu de cátra presiedentele L. B. Popu 'ia datu cum amu dice timbru acelei adunari asia precum cerusera impregiurarile transformate cu totul. Chiaru la inceputulu cuventarei sale presiedentele observa, cá inainte cu diece ani pre cându s'a infintiatu Asociatiunea, nu multi romani se voru fi aflu cari se 'si aduca aminte, cá nu voru trece 10 ani si romanilor nu le va remanea alta cale pentru inaintarea fericirii nationale, decâtu singur'a a acésta Asociatiune. (Adeca temerea nutrita inca din anulu 1864 de mitropolitulu Andreiu, care nu avuse nici o incredere in stabilitatea de atunci a lucrurilor). Cu tóte acestea continua presiedentele Popu, „acésta impregiurare nu trebuie se ne descuragedie, ci din contra chiaru acésta se ne servésca de indemn si se ne inbarbatedie mai multu la lucrare intrunita pentru ajungerea scopurilor Asociatiunei etc“. Mai departe dupa-ce dá definitiune justa culturei poporului, pe care multi o intielegu reu si ar voi se o aplice pe dosu, despre literatura dice, cá acésta „este monumentulu celu mai maretiu, celu mai tare alu existentiei unei natiuni, care prin nici-unu evenimentu, prin nici-o furtuna nu póte sè se deríme,

sè se ruinedie. Monumentele de metalu, de pétra, fia cátu de tari, le strica, le derima timpulu, — literatur'a nu!“

La discursulu acela d-lu Alexandru Bohetielu capitanulu supremu (prefectulu) districtului Naseudu pe lângá ce salutá cu bucuria pe membrii Asociatiunei, dete si unu respunsu practic si generosu, cáru asemenea nu se vedise nici pàna la acea adunare, nici de atunci încóce la vreun'a din câte s'au mai ținutu; d-sa adeca transpuse in mánile cassariului Asociatiunei sum'a de 5200 florini val. austr. in obligatiuni de statu, éra 270 fl. in bani numerati, adeca in sum'a tótala 5470 fl. v. a. Pàna la siedinti'a de a dóu'a di au mai intratu dela membrii inscriși din nou, dela cátiv'a vechi, cum si prin colecta dela poporulu tieranu (36 fl. 50 cr.) o suma érași considerabila de 1404 fl. 50 cr. v. a. Adunându cele doue sume principali fondulu Asociatiunei transilvane s'a inmultitu in adunarea generala dela Naseudu cu 6874 fl. 50 cr. cá taxe sau mai bine donatiuni dela 44 comune si dela cátiva particulari din acelu districtu, cari indemnati de zelulu nobile de a lucrá si din partea densiloru la inaintarea scopurilor Asociatiunei, au concursu ca membri fundatori cu câte 200 fl. v. a. Lectorulu 'si póte imagina surprinderea si repetitele aplause entusiatiche ale adunarei la audirea acelu respunsu inspiratoriu de barbatia si perseverantia cerute cu cátev'a minute mai inainte prin presiedente dela membri Asociatiunei si dela toti romanii*).

Inainte de a trece la ordinea dilei presiedentele pronuntia unu necrologu petrundietorin la inimi in memori'a lui Emanuilu Goșdu, fostu advocatu si proprietariu, care lasase prin testamentu romaniloru de confesiunea sa, unu fondu bine asecuratu de preste trei sute de miș fl., care pre cându scriemu acestea, au crescutu aprópe la unu milionu. Multu fusesse Gosdu defaimatu

*) Transilvani'a Nr. 20 din 1870.

si batjocoritu de càtra ómeni cari nu sciau nici se distinga intre omulu privatu si omulu publicu nici se respecte opiniunile politice ale altora. Presiedentele Popu dete repausatului cu acea ocasiunea satisfactiune in termini, pe cari adversarii passionati pe opiniunile loru unilaterali putéu se le țina minte.

Totu atunci presiedentele revocà in memori'a adunarei si mórtea fostului directoru profesoru Gabriilu Munténu dela Brasiovu, bogatu de merite neperitóre in sfer'a instructiunei publice si a sciintieloru*).

Dupa compunerea comissiuniloru cá in toti anii, presiedentele anuntia adunarei dimisiunea comitetului intregu, fiind-ca terminulu de trei ani expirase, invita totodata pe membrii, cá la siedinti'a de a dou'a di se vie fia-care membru cu bilete pe care se fia scrise numele persóneloru pe care voiescu se le aléga. Dupa acestea se punu la ordinea dilei cinci dissertatiuni insinuate la timpu, care au fostu: I. C. Dragescu, Femei'a studiatu din punctu de vedere morale; Iosifu Vulcanu, Cantecele haiducesci; Iustinu Popfiu, Necesitatea culturai nationale; capitanulu pens. Franciscu Mihailasiu, Paralele limbistice intre dialectele romane apusene; Grig. Pletosu studente, despre adeverat'a cultura. S'au pututu ceti cele de antai doue pàna la 1 óra d. a.

A dou'a di se punu in discussiune lucrarile comissiuniloru si unele proiecte ale comitetului, intre care la loculu anteiu vine propunerea consiliariului Iacobu Bolog'a discutata si adoptata in siedinti'a din 5 Aprilie 1870 pentru infiintierea unei academii romane de drepturi chiaru prin Associatiune, spre care scopu sè se deschida subscriptiuni. Ideá fù primita de càtra adunare cu insufetire, pentrucà ómenii inca totu mai credea in parole date si in paragrafi de lege dela 1868. Au trebuitu se tréca vreo diece ani la mijlocu, pentru cá se dispara in acestu respectu ori-ce illusiune. Pre lãnga acestea in locu de 600,000 fl., sum'a prevediuta pentru academi'a de drepturi, cursu de patru ani, s'au pututu aduna spre đisulu scopu in vre-o 15 ani abia 20 de mii. Dara in fine: *Ct voluisse sat est.* Daca in cursulu aniloru academiile de drepturi au cadiutu in mare disgratia, poporulu nostru mai are nenumerate alte lipse relative la cultur'a si fericirea lui, la a càroru coperire modesta aru incapea fórte bine nu capitalu de 600,000 fl. ci venitu curatu de doue si de trei sute de mii pe fia-care anu.

Punctele din cuventarea d-lui Lad. Vaid'a s'au luat si la Naseudu in desbatere, dara din tóte frumósele peroratiuni a esítu si aici adeverulu simplu: Nu sunt bani.

Mai ceruse si tinerimea academica bani dela Associatiune, cá se póta merge la mormentulu lui Stefanu celu mare. In casu de acordare ce erá se remaie pentru burse?

I. Axente Severu venise cu doue propuneri, un'a cá Associatiunea se cumpere cu banii sei o mosiia, la care vorbira multi, pàna ce se votà per majora, din care

inse nu s'au alesu nimicu. Alta propunere a lui Axente a fostu cá sè se anuntie unu premiu pentru o carte de higiena. Ideá prea buna, avù inse si Popfiu dreptu se observe, cá la noi carti de acelea nu se cumpara si nu se citescu.

Dupa amiédi se publica realegerea de presiedente a lui L. V. Popu si alegerea lui Iacobu Bolog'a de v.-presiedente. Au participatu la alegeri 107 membrii. Restulu lucrariloru remase pe a trei'a di.

In siedinti'a de a trei'a di din 10 Augustu se ia un'a decisiune provocata firesce prin generós'a donatiune a acelu 44 comune, cá corporatiunile care voru numera la fondu sum'a de membrii fundatori, se aiba dreptu cá atari de a participa la adunarile generali cu votu decisivu prin câte unu representante alu fia-careia.

Dupa acestea s'au numeratu voturile date pentru functionari, 12 membrii actuali si 6 suplenti si s'au alesu mai toti din Sibiiu, pre temeulu experientiei facute in periódele anteriori, cá daca s'au alesu si din afara, din lipsa de $\frac{1}{2}$ plus 1 ai membriloru nu se putea ținea siedintie; càci adeca cei mai multi membrii ai comitetului 'si au fia-care functiunile si ocupatiunile dupa care traiescu, si care suntu impreunate cu grija si respundere, sunt si cei mai multi membrii parinti de familii*).

Sum'a disponibilu din venitululu anului trecutulu remasa pe anulu 1870/1 a fostu 3473 fl., din care trebuia sè se coperi tóte positiunile votate de càtra adunarea dela Naseudu.

Fondulu intregu in predilele adunarii fusese 43,786 fl. 25 cr. càci crescuse in cursulu anului cu 3526 fl. 29 cr.

La fóia inca intrasera din abonamente 605 fl. 10 cr. si se erogasera 592 fl. 10 cr. pàna in Augustu. Inse dupa cum apareá fóia in acei ani câte 36 pàna in 40 de cóle, chartia, tipariu, expeditiune si post'a costá pe anulu intregu preste 800 fl. Câte atàta se spendá in interesulu literaturai si alu sciintieloru pe anu, plus honorariulu redactorului de 400 fl. adeca cu totulu 1250—1300 fl. Inse cu sumusióre cum ar' fi: acésta se nu mai spunemu la nimeni cà Associatiunea transilvana cultiva limb'a si inaintédia literatur'a nationala, cá se nu fimu de vorb'a celorlalte pópóre ale monarchiei.

Cu ocasiunea acestei adunari junimea romana a datu a dóu'a séra o productiune cu pretiu de intrare, de unde s'au incassatu 99 fl., care suma se inpartí in doue pentru Academia si pentru societatea de teatru romanu.

Pentru adunarea din anulu 1871 fù destinatu Fagarasiulu.

Cu spiritu inaltiatu, cu inimele pline de recunoscinti'a cea mai caldurósa si de suvenire dulci s'au dissolvatu acea adunare si s'au departatu membrii pe la locuintiele loru. Hei sermanii de noi, nici-unulu nu

*) Vedi list'a celoru alesi in Transilvani'a Nr. 21 din 1870 punctu 254. Din toti cei alesi inainte cu 18 ani astadi siese insi nu mai sunt in viatia, éra altii ajunsu la mari be-tranetie.

*) A se vedea in Transilvani'a Nr. 18—19 din 1870.

putea macarú presimti tentatiunea fatala. si intristatóre ce ni se prepará din un'a parte opusa a tiei pentru anulu armatoriu.

Adunarea generala tinuta la Fagarasiu in 7 si 8 Augustu 1871 a caditu intr'o epoca, pre cându spiritele in acésta tíera si in tóta monarchi'a erau din nou fórte agitate nu numai din caus'a epocalelor res-turnaturi din Franci'a, ci si pentrucà in laintrulu mo-narchiei sistem'a dualistica fúsesé chiaru atunci atacata din partea popóraloru slave cu violentia neasteptata. Alte doue intemplari venite cá din chiaru-seninu preste romani adusesera pre cei mai multi intr'o iritatiune ce se dice nervósa. Despre o parte clerulu celu potente r.-catholicu venise la idea cá se'si intocmésca si elu au-tonomi'a bisericeii catholice din tierile corónei unguresci pe unu fundamentu multu mai largu, adeca cam dupa vre-unu modelu protestantu sau orientalu, sub condi-tiune firesce, cá apoi tóte fondurile catholice de ori-ce natura si destinatiune se le traga in administratiunea sa, daca cumva unele si altele din acelea se afla in admi-nistratiunea statului, precum si era in adeveru. Cu aceea ocaziune inaltulu cleru r.-catholicu nu a uitatu a prevedea in memorabilulu seu proiectu de statute prin càtiv'a articlii, cá si autonomi'a bisericeii greco-catholice romane si tóte fondurile sale de ori-ce destinatiune, bisericesci, scolastice, filantropice au se fia contopite si administrate la unu locu cu cele rom.-catholice. Numai atáta trebuise, cá clerulu, poporulu si tóta numerós'a inteligentia gr.-cath. romanésca, sè mi se involbure preste totu si se incépa a forma grupe de grupe prin tinuturi, pàna cându acelea se cristalizara in conferenti'a tinuta pe la Pasci in Alb'a-Iuli'a, dela care au esitu apoi cunoscutele proteste.

De alta parte o cestiune totu bisericesca, inse cu totulu locala, unu procesu nevoiesiu dela Brasiovu fú transformatu cá prin farmecu, cu totulu pe neasteptate, intr'o demonstratiune politica de infratire sgomotósa intre elementulu romanescu si intre celu ungurescu, cu processiuini, cu stéguri, cu banchetu fórte sumptuosu, in care se desiartara multime de toaste bombastice, tóte cu scopu de a inneca in acelea conclusele memorabilei conferentie electorale romanesci tinute in Martiu 1869 la Miercurea, cum si a preintimpina si prepara pe ale-gatori pentru adunarea electorala ce erá sè se convóce totu in 1871 la Alb'a-Iuli'a, precum s'a si facutu. Acea stratagema política inscenata de màni lungi inadinsu, tocma in Brasiovu, a produsu in corpulu natiunei nóstre o ruptura, carei asemenea nu se mai vediuése in acésta tíera din dilele Mariei Teresiei, de cându cu nebuniile góneloru confesionali, si a duratu acea ruptura optu ani de dile, pàna ce a inceputu a se vindecá.

In acea dispositiune a spiriteloru s'a convocatu adunarea generala a Associatiunei transilvane la Faga-rasiu. Multi amici ferbinti ai acestei institutiuni se te-meau, nu cumva patimile si urele politice colcaitóre se'si verse fierea si in debaterile paciuite ale ei si se'i compromitta existi'nti'a. Presiedentele V. L. Popu sca-patu dintr'unu morbu greu erá reconvalescentu la apele

minerali, pre cându la unu casu de furtuna, elu dedatu cu de acelea curendu ar fi apucatu de pulpana pe ori-care ar fi cercatu se sara gardulu. Asia adunarea fú tinuta sub presidiulu consiliariului Iacobu Bolog'a, ca-rele intr'unu cuventu mai lungu sciù se prepare si se moderedie debaterile asia, încátu chiaru si allusiuniile politice se fia evitate, éra cá victima se fia datu unu singuru omu, inse sub pretestu de redactiune rea.

Vice-presiedentelui 'ia respunsu din partea confratiloru Fagagasieni vicariulu gr. cath. de atunci eruditulu si zelosulu Ioanu Antonelli intr'unu discursu prea frumosu, care si astadi se póte ceti cu adeverata pla-cere. Dupa enumerarea progresseloru câte facuse po-porulu nostru dela anulu emanciparei incóce in tóte tie-rile monarchiei pe unde locuesce elu, apoi reflectându la class'a boieriloru si a fostiloru ostasi granitarii din dis-trictulu intregu, continua dicèndu:

„Presenti'a vóstra ne destépta in noi suvenirile gloriei ce au incununatu in resbelle sàngeróse fruntile protoparintiloru si ale parintiloru generatiunei june din acestu districtu, ne destépta nesuinti'a de a ne cultivá ceea-ce in timpulu presente este viatia, este putere, si cu acésta boierii si neboierii romani, simtu in inimele loru unu impulsu sacru de a nu se subtrage dela nici-un'a datorintia, ce o reclama binele comunu, inaintarea si inflorirea gintei nóstre“.

Indata dupa acea salutare de buna venire si de insufletire patriotica oratorulu Antonelli depuse pe mas'a presidiului cá prinosu, cá ofertu facutu literaturii si culturei nóstre nationale din partea poporatiunei distric-tului sum'a respectabila de 3265 florini v. a., o suma acésta, care a surprinsu pe multi dintre barbatii cari cunoscéu bine trecutul si suferintiele locuitoriloru, de aceea si fú primita cu cea mai caldurósa recunoscintia si multiamita, carei asemenea nu credemu sè se fia ma-nifestatu vreodata din sal'a acelu castelu dela Fagarasiu, de unde in alte timpuri au esitu cá din lacr'a mitho-logica a Pandorei góne si asupriri nenumerate, atátu preste locuitorii districtului càtu si preste alte parti ale tiei, nu numai sub domni'a lui Mich. Apafi, ci si ina-nte de elu si dupa densulu pàna in anulu 1848.

De aci incolo in prim'a siedintia au fostu ascultate raporturile usitate ale comitetului, s'au esmisu si comis-iuniile prevediute cá si in alti ani in programa, dupa care venira la ordinea dilei patru dissertatiuni. Trei din acelea si anume a lui Ioanu Popescu „despre cultur'a poporului“, a lui I. Antonelli „Monografi'a Fagara-siului“ si a lui Ioanu D. Petrascu „despre educatiunea poporului“ au fostu ascultate in aceea si siedintia cu patientia pe care pàna in acei ani o mai avea publiculu nostru pentru lecturi publice. A fostu inse curatu o trecere din vedere cà nu s'a decisu cà, *Monografi'a Fagarasiiului* sè se fia publicatu nu numai in or-ganulu Associatiunei, ci si in forma de carte in câteva sute de exemplarie spre a se inpartí intre locuitorii car-turari din acelu districtu si cu atátu mai virtosu la fa-miliile boieresci si de granitarii. Dóra se va aflá cineva in acelu districtu, care luandu de basa monografi'a scrisa

de fericitul în Domnulu canonicu Antonelli o va compune înavutita îndoitu și întreitu din isvóra istorice relative la districtulu întregu, éra nu numai la capital'a lui, cà-ci de acelea se afla acuma neasemenatu mai multe decâtu înainte cu 17 ani, cà-ci dacă merita vre-o parte din acésta tíera, cá locuitorii se'i cunósca trecutul, s'au cum ai dice, se scia cine au fostu mosii, stramosii cu stramosi de stramosi, apoi o merita „tíer'a Oltului“ și ar' fi meritat'o fórte de multu, dacă locuitorii nu ar' fi avutu cumplit'a nenorocire, cá chiaru capital'a loru se fia lip-sita cu totulu de scóle mai de dómne-ajuta, ba în câte unu vécu întregu n'au avutu nici scóla de A. B. C*).

În a dou'a ședinția din 8 Augustu după-ce fú ascultata și dissertatiunea profesorului Dr. Nicolae Popu dela Brasiovu „despre Music'a vocala“ cu atentiune cuvenita, venira la ordine raporturile comisiuniloru emise din ședinția precedentă, precum și rezultatulu materiale alu concertulu de aséra, care fú de 241 fl. 90 cr., și 1 galbinu în auru venitu curatu. Tóte au cursu netedu până la elaboratulu comisiunei budgetarie.

Dela Adunarea generală din Nasaudu până la cea din Fagarasiu averea Asociatiunei a mai crescutu din interese, taxe oferte cu 8474 fl. 11 cr. prin urmare fondulu crescuse la 52260 fl. 37 cr. Din venitu conformu statutelor a rezultat sum'a disponibilă 4774 fl. 98 cr.

Acum se pornise și colect'a pentru academi'a de drepturi, la care intrase mai de înainte 1000 fl.

Se continuase și cu colect'a pentru monumentulu lui Andreiu Murasiu.

Se stamă înse la proiectulu de budgetu pe anulu 1871/2 preliminaru de comitetu, modificatu ici-colo de către comisiunea adunării și apoi datu în deșbatere. Comisiunea venise cu votu de majoritate și cu altulu de minoritate. Acestu din urma se reducea înainte de tóte la pozițiunea 1 adeca la redacțiunea fóiei oficiale „Transilvani'a.“ Se formase o grupă de profesori și advocati din Sibiiu și Brasiovu, căroru nicidecum nu le placea modulu cum se redactá fói'a. De aci se încinse o diatribă lungă cu destula perdere de timpu, până cându redactorulu, care și în alți ani 'și mai dedese dimisiunea din caus'a lipsei aprópe totale de concursulu literatiloru cu lucrari literarie și științifice, acum 'și motivá dimisiunea din nou și se retrase din adunare. Diatrib'a mai continuându-se, în fine opiniunea minorității susținută mai departe, pusa la votu nominal cadu.

Că în parentese observamă acilea, că ministrulu de atunci alu cultelor și instrucțiunei publice din Bucuresci aflându din diarie și din informațiuni private despre batjocur'a ce se făcuse în adunarea dela Fagarasiu publicatiuniloru istorice și filologice de către cincisprezece ómeni tineri, a decisu a se numerá la mán'a lui Georgiu Baritiu 59½ Napoleondori cá subvențiune la înaintarea literaturii romane, care este scopulu Asso-

*) A se vedé acea monografiă în „Transilvani'a“ din 1871 Nr.ii 18 et 19.

ciatiunei transilvane. Cu dat'a din 30 Septembrie numitul membru administră aceea sumă la cass'a Asociatiunei în Sibiiu, unde schimbându-se a datu sum'a de 557 fl. 46 cr. v. a.*).

Ce erai se faci, „tempora mutantur et nos mutamur in illis“.

S'au perdutu vorbe multe și asupr'a regulării bur-selor și ajutórilor, din care cauza se ținú și a trei'a ședinția dela 5 óre d. a. până sér'a târziu. Sè se (burse la juristi, la filosofi câte 400 fl., la politechnica câte 400 fl., la agronomia și separatu la silvilcuti câte 350 și 400 fl., la alți 12 tineri câte 50 fl. (gimnasia, scóle reale, comerciale și sodali, în fine ... 10 invetiacei câte 25 fl. Restulu pentru premií la doue cărți puse mai de înainte la concursu, în fine bibliotec'a, servitiu, chiria localulu, încalditu, luminatu, remuneratiuni*).

Sume frumoșiele acelea, care înse au fostu ilustrate într'unu modu curios prin rezultatele concurselor câte s'au prezentatu la comitetu în lun'a Septembrie, adeca numerulu totale 84. Este interesantú a vedea desfăcuta acea cifră după specialități, pentrucă ele ne spunu multu din anulu 1871. La bursele de juristi s'au prezentatu numai 4 tineri concurenti, la filosofia 11, la tehnica 8, la silvicultura 4, gimnasia 22 (și numai 3 stipendii!), la reale 2, la comerțu numai 1, sodali numai 5, că nu prea erau alții calificați spre a se face maiestrii, și în fine la 10 ajutorie 27 invetiacei, parte mare înse din ei sau nesciundu carte de locu, sau fórte pușina, numai buni de a înmulți class'a proletarilor și a cărpaciloru.

Adunarea generală din anulu 1872 s'a decisu a se ținea la S. Sebesiu, unde érá invitata.

Acea adunare numerata în ordine dela 1861 a XII-ea ținută la S. Sebesiu în 5 și 6 Augustu 1872, a fostu deschisa de către presedintele V. L. Popu cu unu discursu care a duratu aprópe un'a óra întréga. Presedintele adeca vedindu că în acelu anu nu se prezentase până în dio'a adunării nici o dissertatiune științifică sau literară, nici chiaru din partea acelor cari cerusera în anii trecuti formare de secțiuni științifice, a simțitu necesitatea de a recapitula și a trece prin o revista cele mai de frunte rezultate ale activității dezvoltate de către Asociatiunea nóstra așa, încatu citindu și astadi acelu discursu iti vine cá și cum ai vedea trecându anu de anu prin o panoramă și schimbându-se anii manosi cu alții seci și macrii. După-ce numera totu ce se făcuse bine și întieptiesce, nu trecu cu tacerea nici omisiunile, pe care le scusá în parte cu lips'a de

*) A se vedea Procesulu verbale alu comitetulu din 30 Septembrie §§. 140. 144 et 146 în „Transilvani'a“ din 1871 Nr. 21 din 1 Novembre pag. 250—251.

*) Vedi totu decursulu adunării gen. din Fagarasiu cuprinsu în Nr.ii 17 et 18 ai „Transilvaniei“ din 1871.

fonduri, ajungându la epilogu, presedintele considera cu totu dreptulu cei diece ani trecuti până atunci dela prim'a adunare numai cá unu inceputu anevoiosu (initium durum) pentru o viatia câtu mai indelungata, apoi adaoge dicendu:

„Decátu tóte acestea rezultate sunt altele si mai mari ale activitatii Associatiunei, rezultate morali domniru, atátu de frumóse si mari, câtu nu incapu in ramele u cádrulu icónei care mi-amu propusu a vi-o presenta despre activitatea Associatiunii! Associatiunea destépta, si conserva simtiulu nationale; scutesce, conserva limb'a si prin acésta existenti'a nationala. Prin insocirea nóstra documentamu cá suntem demni successori ai strabuniloru nostrii, despre care scrie Bonfiniu, cá „s'au vediatu a se lupta mai multu pentru limba decâtu pentru viatia, adeca mai multu pentru existenti'a nationala, decâtu individuala. Associatiunea redica si inaltia reputatiunea nationala cea cadiuta inaintea strainiloru; — in fine Associatiunea face, cá până cându in cele politice suntemu desbinati si in parte inversiunati unii in contr'a altora asia dicendu până la cuşite, — până cându in cele confessio nale suntemu sfasiati si instrainati de cătra olalta până la ura nedumerita, aici domniloru, aici la sínulu mamei nóstre, unde ascutişiele sagetiloru invidiei s'au t è m p i t u, unde veninulu urei s'a lapedatu afara, aici totu cu aceleasi cuvente romane dulci ne indulcimu, toti suntemu frati, toti mergemu pre aceeasi cale, toti intr'o cointielegere fratiésca, cá unu trupu si unu sufletu facemu pasi inainte in literatura si cultura! Asia legati d-loru intru legaturile unitatii nationale, vom ajunge la portulu, la limanulu doritu, la care tindemu prin sprijinirea Associatiunei“.

Multi dintre ascultatori au intielesu atunci indata lectiunea presidentelui data in urmarea celoru intemplate inainte cu unu anu la Fagarasiu; altii éraşi n'au voit se intieléga până târdiu dupa mórtea lui, cam cătra anulu 1881, cându „boierii Némuriloru“ le-au deschisu ochii si le-au risipitu illusiunile.

La discursulu presidentelui a respunsu fostulu primariu betranulu Simionu Balomiri in cuvente calduróse si cu blândetiele care l'au caracterisatu in tóta viati'a lui.

Tóte afacerile prevediute pentru I-a siedintia in programa au decursu in regula si liniste. Tocm'a la urma se presentà o dissertatiune a professorulu Stefanu Iosifu, „Despre Omeru, eposulu elinu si influinti'a lui asupr'a vietiei si educatiunei“. Neputendu-se presupune cá o tema atátu de innocenta ar lovì cumva in statute sau in legi, presidiulu dete dissertantelui cuventulu, éra publiculu ílu ascultà cu placere.

A dou'a di au fostu ascultate raporturile comisiuniloru; debateri mai vii se audira totu numai la proiectulu de bugetu cu care venise comitetulu si dupa elu comisiunea. Chiai'a disputelorú éra totu saraci'a, de si pe anulu acest'a sum'a budgetulu crescuse la 5480 fl.

v. a. Dupa votarea sumelorú cum amu dice stereotipe, urmara bursele si adeca:

La filosofia 1 bursa de . . .	400 fl.
„ 2 tehnici câte 400 fl. . .	800 „
„ Silvicultura 1	400 „
„ 2 juristi in patria à 150 . . .	300 „
„ 4 la gimnasiu à 60	240 „
„ 4 la reale à 60	240 „
„ 1 comerciu	60 „
„ 6 sodali à 50	300 „
„ 20 invetiacei à 25	500 „
Sum'a	3240 fl.

Cu acea ocaziune protopopulu Simionu Balintu a propusu, cá stipendistii Associatiunei se fia obligati prin reversu, ca dupa-ce voru termina studiile si voru ajunge in positiuni sociale de sine statatóre, se voru face si ei membrii ai Associatiunei. Luati catalógele stipendiatiloru dintre anii 1861 si 1884. Veti aflá intre aceia cativ'a fórte recunoscatori, altii „frundie in buze“.

S'au mai votatu pentru biat'a biblioteca 60 fl., procurare de documente istorice nationali 100 fl. (vai de ele); la culegere de obiecte archeologice si numismatice totu 100 fl., incuragearea stenografiei romane 100=320. Remuneratiuni 1060 fl. Chiri'a, spesele cancelariei, servitiu, incalditu, luminatu.

Pentru anulu 1873 fu primita invitarea fratiloru dela Dev'a.

(Va urmá).

Disertatiune

despre „Poesi'a poporala“ de Petru Muresianu Sireganulu anuntiata la adunarea despartimentulu XII. alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporulu romanu in Ileana mare in 30 Augustu 1888.

Onorabila adunare!

Celu mai vastu si mai fecundu terenu in literatur'a poporala romana este fara indoiéla subiectulu poesiei poporale, despre care cu indulginti'a d-vóstre vréu a ve intreţinea câte-va momente, pentru-cà On. adunare! nu este romanu care se nu scie spune si cântá mai puşine ori mai multe chiuituri, strigaturi poporale, care de care mai interesante si mai frumóse — si observu cá se si arata astadi in acésta ramura unu frumosu avèntu prin publicarea in „Gazet'a Transilvaniei“, „Famili'a“ si altoru foi a mai multoru poesii poporale de valóre literara, ba potu aserá, totu atâtea margaritare nepretiuite, care sunt proprie ómeniloru nostru, — si pre care mai raru le poti aflá la alte popóra in asia mare mesura cá la noi.

Care fecioru holteiu nu se indeletnicesce, nu se desfatédia, in joculu satulu in dumineci si serbatori, la nunti si alte petrecri, cu strigaturi, chiuituri, fara care credi cá nu i s'ar nici siedeia asia — nu i-arú stá atátu de bine — cum fi stá astfelu, — chiuitur'a cântarea cugeti cá-i un'a cu holteiuulu nostru — si siediatórea nu

aru fi siediatóre, fara càntarea si horirea fetelor-fiice-
loru nóstre.

Mam'a cu càntare 'si adórme copilulu!

Flacaulu romanu dotatu dela fire in chiuitura isi
lauda màndr'a iubita, càrei'a i compune versulu ei anume,
— sau batjocoresce decum-v'a cu viclenia l'a lasatu; critica
pe rivalulu seu, care póte cà 'i-a rapitu màndr'a — obiec-
tulu dragostei sale, mai vulguru de 'i-a luatu draguti'a.

Romanulu isi totu cànta tóte lucrurile, necasurile
vietiei sale in care traiesce, se nu dicu, cà totu roma-
nulu e nascutu poetu si mai cutezatoriu e poetu, pen-
tru-cà-i romanu!

El cànta si rescànta in stilulu seu firescu tóte fasele
vietii sale, cànta de bucurie si intristare — in bine si
in reu, la lucrulu càmpulu de primavar'a pàna tómn'a
— in tóta un'a vreme la plug, la sapa,

Pecurariulu la oi,
Feciorasiulu la boi,

la cósá, la culesulu cànepii, la seceratu, — d'apoi càndu
aducu cunun'a de gràu?

Cunun'a de unde vine
Remàne tiarin'a plina;
Cunun'a de unde pléca
Multe cara se incarca.

La culesulu malaiului, la storsulu vinului, — fete,
feciori, neveste — tóta fiinti'a romanésca — toti si tóte
cànta si hoiescu — in siediatóre si la jocuri, — càndu
ducu mirés'a la ospetiulu nuntii prin colacarie, càndu
sosescu cu mirés'a inaintea casei mirelui incungiuràndu
scaunulu si stropindu cu gràu striga:

„Esi afara sócra mare,
Cà-ti aducemu nora tare.“

La inchinarea pomului nanasiului celui mare:

„Sè fi nanasiu veselosu,
Cà-ti inchinamu pomu frumosu.“

Mai incolo la ingropaciuni prin boceturi, càndu
ostasiulu cade in óste, sè màngaie càntàndu; — càndu
pica in robie totu cànta si jelesce; — cu unu cuvèntu
la tóte ocasiunile, — in veselie cá si in intristare; si
in fine càndu cade in ori-ce bóla, vragesce, descànta de
intru-ele, — daca e deochiatu prin stingerea de carbuni
si cu descàntece prin vragitóre vrea sè se scóta din
morburi si alte necasuri ce'lu ajungu.

Dara se nu trecu la superstitiunea poporului, se
me re'ntorcu la tema si se incepu a intrá in materi'a
ce-'mi propuseiu.

In 1857 pe délulu nukului in Minthiulu romanescu
audiu càntàndu-se:

Lunitia luminatóre,
Voi stele stralucitóre,
Luminati mai cu tarie
Scump'a mea calatorie
Du'ti lumin'a infocata
Pe càrarea intunecata
Se vedu calea de a me duce
La iubit'a mea cea dulce, —
Care trista si destépta
Si cu mare doru m'astépta
Cá se me ducu càtu mai tare
Se-mi dé dulce sarutare.

„Famili'a“ 1873.

Si mi-au remasu pururea in memoria intiparite din
1861, cà june càntecele doióse ale salageniloru de pre
sub codru in siréguri venindu sér'a dela lucrulu càmp-
pului cum càntá doine de jele:

Cine a disu anteia doina
D'arsa 'i-a fostu inim'a
Jele'i dómne cui i jele
Jale'i e inimei mele.

Cine vrea se o scie intréga doin'a acésta, caute'o
in fói'a Asociatiunei „Transilvani'a“ 1880.

Si acésta asia a fostu de càndu e lumea, si este
pretutindenea pre unde resufla suflare romanésca; in
munti si la tiara, cànta romanulu sórtea sa asupritóre
— fara margini si fara indurare in multe vécuri trecute.

„Ducem'asi eu de pe aici, Déca-am vediutu cà-i greu,
Dar' imi paru dílele mici; Pusu-m'am si-am trasu si eu.“
Da-am socotitu se me lasu
Pàna cólea la Ispasu,
Pàna in colo la Rusale,
Cà-atunci va fi díu'a mare;
Si-atunci dómne bine-a fi
Omulu de-a sè pustíi
Si de-a trece 'n alta tiara,
Unde'i slusb'a mai usióra
Si plat'a mai bunisióra
Cu màndr'a de subsuóra.“

„Gazet'a Trans.“ Nr. 53, 1888.

„Frundia verde iasomie
Spusu-mi'a maicuti'a mie
Cà mi'a face-unu buibalacu,
Si m'a dá dupa-unu diacu.
Mie nu-mi trebe diacu,
Nici peptariu nici buibalacu,
Ci catrintia 'n patru itia
Se fiu si eu jelaritia,
Sè me ducu cu ciuru 'n curte,
Cum se ducu cele mai multe.“

„Gaz. Trans.“ Nr. 173, 1888.

Dorulu romanului se esprima:

„Cine n'are doru pe vale, Cine are numa-unu doru,
Nu sci lun'a càndu resare Traiesce multu mai usioru;
Nici nóptea càtu-i de mare, Eu am dóue doruri grele,
Cine n'are doru pe lunca Dorulu meu si-alu màndrei mele.
Nu sci lun'a càndu se culca,
Nici nóptea càtu-i de lunga.

Nu e dorulu mare càne
Preste multe déluri vine,
Nicairi nu se alina
Pàna la a mea inima;
Nicairi nu poposesce
Pàna la mine sosescu.

Frundia verde lemnu uscatu
Cine 'n lume n'a umblatu
Dile 'ntregi nebunu si bétu
De doru arsu si suparatu.

„Gaz. Trans.“ Nr. 119, 1888.

A asteptá si a nu vení,
A te culcá, si a nu dormí
A iubi, si a nu te iubi:
Sunt trei lucruri de a murí. *)

Pusetiunea feteloru:

Cine mi dragu nu me cere,
Dupa urítu cine-a mere; —
Vai de mine ce se facu,
Care-mi place, eu nu-'i placu;
Vai de mine ce sè fie
Cui fi placu, nu-mi place mie.

Ne-am luá nu ne putemu
Ne-am lasá nu ne înduramu,
Ómenii ne vorovescu,
Parintii nu ne voiescu,
Parintii puté-'ar face
Nóue sè ne dee pace.

„Tribun'a“ Nr. 299, 1886.

Vai de doi ce se iubescu,
Si intre sine nu 'ndrasnescu;
Inim'a loru li legata
Si dragostea nu-'si arata.

Màndra la inim'a mea
Este-unu rítu si-o fântànea;
Rítu-i facutu de urítu,
Fântàn'a de necasu multu.

„Viitorulu“ Nr. 1, 1887.

Frundia verde frundiulica,
Ce ne-omu face màndrulica;

*) Acésta e traducere din originalu italianu, inse eronata, un'a
din antithese schimbata cu alt'a, care in italianesce suna: Servire e non
gradire. Red.

Scí tu màndra ce ti-am spusu
La sapa de cucuruзу,
Unde-oru fi ómeni mai multi
La mine sè nu te uiti; —
Unde-oru fi mai putintei
Ochii tei sè fie-ai mei.

Fóia verde foi de flori,
Lelitia cu galbiori

Te iubescu draga de moru
Di si nóptea pâna 'n diori;

Fóia verde fóia lata
Ardele-ar foculu de strada
C'am colindatu diua 'ntréga
Dupa o draga de amanta.*)

„Dorulu“ 1885.

Caracterulu romanului:

Asia-i bietulu romanasiu,
Elu e blandu si dragalasiu,
Ori ce'i spunu catu 'lu sucescu
Catu i dicu si'lu amagescu,
Elu remane adeveratu
Romanu verde si curatu.

Lipitorile salelor.**)

Cu privire la portu:

Bine-i sta mandrei gatata
Cu vestminte dela siatra,
Dar mai bine i-ar siedea
De-ar fi facute de ea.***)

Trans. Nr. 43, 1887.

Fantasi'a esaltata:

Cate picaturi de plóia, Pe lunca cate flori cresc
Cate inimi tragu nevoie, Pesci in mari cati se gasescu
Fulgi de nea cati cadu din nori, Atatea dureri me-apucu
Cate grauntia 'su la mori, Candu la lelea nu me ducu!
(Créda cine a vrea.)

Doina poporala:

Muntiloru fiti màrturii, Riuri, ape mari si mici
Ca prin voi calatorii, Care v'am trecut pe aici,
Cu ce sufletu plinu de doru, Nu uitati cu ce nevoi
Catu eramu pe aci se moru, Am beutu apa din voi.
Arbori copaci infrunđiti, Merlitia, priveghitori,
Si voi màrturii se-mi fiti, Cari ve suiti pan' la nori
Cu ce chinu si cu ce focu, Cantati si voi acestu versu
Am trecut prin acestu locu; Care me jelesce 'n mersu!

Nota: Se presupune, cá in 'sujetulu acestei poesii se intielege Petru Raresiu dlu Moldovei, care in secolulu alu XVI-lea detronatu la Iasi a scapatu printre Carpati la castelulu seu „Ciceiu“ din municipiulu acesta venindu prin munti pedestru. „Famili'a“ 1873.

Despartirea fiicei de mama-s'a.

Cá unu stolu de rîndunele
Plecu din bratiulu mamei mele,
Fruandia verde 'ngalbinita
Taci inima nacađita,
Taci inima nu mai plange,
Nu versá lacrami cu sange.

Eminescu.

Onoratele dómne si domnisióre! Déca nu v'am o-
stenitu atentiunea, voiú cutédia a ve mai cetí câte-va

*) Acésta nu e populara, nu e scósa din graiulu poporului ci „Dorulu“ o a luat delá cine scie ce teneru cá de contrabanda, cum le dicu in Bucuresci la posesióre inventate de câte unu carturarasiu, apoi vëndute cá luate din poporu.

Red.

***) Nici acésta nu e din poporu.

Red.

****) Acésta e din poporu, nealteratu.

Red.

versiuri nóua noutie culese din Cascau din colectiunea sergentului Ioan Turcu prin mijlocirea invetiatorului George Hatosu. —

Chiuituri poporale.

Tu te duci bade serace,
Dar' cu dorulu teu ce-oi face?
Face-vei leliti'a bine,
Cà inim'a mea 'ti remàne.

Pe o lature de satu
Merge-unu paunu retezatu;
Dar nu-i paunu retezatu
Cà-i baditi'a farmecatu?
Si cine l'a fermecatu
Màndriliti'a lui din satu
Cu trei maci din trei gradini,
Cu apa din trei fantani.

Multe stele sunt pe ceru,
Eu de dorulu màndrei peru,
Màndra-i lun'a cându resare,
Eu me stèngu de dorulu mare,
Multu întrebu de câte o stea
Mai vedeate-oi màndr'a mea,
Cà de cându màndrutia draga,
Mè luai prin lumea larga,
Nici sórele nu sè stînge
Pàna sufletulu nu-mi plànge,
Nice lun'a nu resare
Pàna nu suspinu de jale,
Nice diori nu se coboru
Pàna ce nu plàngu de doru.
Lele màndriliti'a mea,
Ori-ce dice acea stea,
Dar eu nu me voiú oprí,
Pàna nu te-oiú intàlní,
Si eu draga nu voiú stá
Pàna nu te-iu sarutá.

Magheranu cu trei crengutie
Are badea trei dragutie,
Una-'n délu si alta-'n vale,
Alta la mijlocu de cale.
Drumulú cátra délu ími place,
Celu din vale mórte-'mi face;
Càci draguti'a cea din délu
Te iubesc inzadaru.
Dar draguti'a cea din vale
Te iubesc cu 'nfocare.

Frunza verde rosmarinu
M'a ajunsu unu doru prin sînu,
Cà leliti'a me jelesce,
Pentru mine se topesce
Si pe sîmulu seu de flori
Varsa şiru de lacramiori.

Si asia-mi vine cá se sboru
Se'i cântu doin'a cea de doru,
Si se'i spunu sè nu jalésca;
Cà-i e fati'a angerésca,
De suspine jelitóre
Si de lacrami iubitóre,
Si va perde florile,
Florile odorile.

Màndra mie màndra alésa,
Nu plànge, ci fi voiósa
De-a fi 'n tiara reutate,
Merge-oiú màndra mai departe,

M'oiu lipí lãnga-o cetate,
Si ti-oiú scie màndra carte
Pe de latu cu banaturi,
Si apoi in cornurele
Serioiu dorurile mele,
Cum am fost si-am ajunsu rele,
Nici nóptea nu potu durmí,
Gàndulu totu la tine mi;
Nici n'am somnu nici n'am hodina
Fàr' mi gãndulu totu la tine;
Dara n'amu ce sè me facu,
Cata si ast'a s'o tragu.
Remàneti cu Dumnedieu
Pàna voiú vení si eu. —

Câte cara cu povara
Tóte suie si cobóra,
Numai carulu puiului
Colo'n vaea codrulú
Bate boii de-'i omóra
Si nici suie nici cobóra.
Lasa boii nu'i mai bate
Preste mijlocu preste spate
Las' baditia boii tei,
Càci sunt slabi cá vai de ei;
Erba verde n'au pascutu,
Apa rece n'au beutu,
Si tea bate Dumnedieu,
Si vei patí 'n lume reu!
Dar desjuga mèi baditia,
Si mi'i pasce 'n poenitia,
Si-'i adapa la pàreu,
Cá se'ti traga carulu greu,
Se-mi aduci de pe ogóra
Gràusioru de primavara,
Gràusioru taiatu in diori,
Cá se-avemu de serbatori.
Desjugareasiu desjuga,
Puiculitia de mi'í dá
Floricele de pe vale,
Din gradin'a fetiei tale,
Mura négra din padure,
Sloi de ghétia din tiernure,
Apa rece din isvoru,
Càci de doru mèi stingu-si moru.
De-i murí de nu'i murí,
Dorulu nu ti'lu potu pliní:
Florile mi s'au perdu
Mur'a négra a trecutú;
Sloiulu ghietii s'a topitu,
Ap'a rece s'a 'ncalditu.

Floricelele din vale,
Sunt florile fetiei tale,
Mura négra s'ochii tei
Dulci cá lacram'a din ei,
Sloi de ghiétia inim'a,
Apa rece 'i gur'a tá
Aste draga de mi dá,
De mi dá te-oiú ascultá.

Multu me 'ntréba inim'a
Bine-mi mie sau bá,
Eu dicu dieu cá nu'mie reu;
Lacramile'mi curgu pàreu.

Inim'a mea multu mè 'ntréba,
De ce sunt trista si slaba,
Eu zicu dieu cà nu mi jele;
Amaru inimiórei mele,
Trista si slaba oi totu fi,
Ce-am perdutu nu potu gasi.
Am perdutu unu mare bine;
Asiu traí si n'amu cu cine,
Cà pe cine am avutu
A pusu fati'a la paméntu;

Poesii poporale.

Frunza verde floricea,
Ah maicutia maic'a mea,
Eu tiasiu scrie o carticea,
Sscrisa 'n doru si multa jale,
De necasurile mele, —
Care am ajunsu in ele.
A maica de dorulu têu
Plänge sufletielulu meu
Maica pentru dumniat'a
Mi se rupe inim'a. —
Cându de acasa am plecatu
Fórte reu m'am separatu;
Cându porunc'a mi-a sositu
Fost'am réu eu banuitu,
Cându am prinsu a o cetí
Inim'a mi se topí;
Inaintea casei mele
Mè lovira plánsu si jele.
Iubita maicuti'a mea,
Ochii la mine-i tineá,
Si totu trupulu ei plängea
Plänge amaru de separare,
Lacramile-i curgu totu vale.
Maicuti'a asia dice:
Fiule alu meu iubite
Tu te duci si eu remainu,
Cu cine sè me mângaiu.
Ah iubit'a mea maicutia
Care m'ai hranitu la țitia
Incéta de-a lacramá
Si multa a te supará;
Adu mán'a ta cea drépta
Si fá bine si me iarta,
Daca ti-am gresitu vreodata
In copilari'a mea,
Póte-am avutu minte rea,
Mam'a mea prea multu iubita,
Te-am lasatu fórte scárbita;
Totusi me rogu de ertare
De ti-am facutu separare.

Audi mama dob'a 'n satu,
Cum cânta de separatu
Dob'a 'mi suna chiar si mie,
Cà's aici in catanie,
Lasaiu casa si mosia
Si-am venitu in catanie.
Frundiutia verde de fagu,
M'a juratu némtiu sub stégu,
Sub stégu rosii de naframa,
Trei ani eu sè fiu catana.
Frunzia verde rupta 'n dóua,
Eu inca's reguta nóua.
Frunzia verde rupta 'n patru,
Eu reguta la imperatu.

*) Partea din urma a acestui cântec nu póte avé locu aici. In locu de a descuragia, mai virtosu se inbarbatamú junimea la servitiulu militarú si la fapte barbatesci. Red.

N'a pus'o sè infloresca
Au pus'o sè vestejesca.

Moldova, tiara pustie,
Spune la neic'a sè vie,
Cà s'au coptu strugurii 'n vie,
S'a 'nvetiatu o corba négra
Si'i cara cu viti'a 'ntréga
S'o 'nvetiatu si graurasii
Si toti cara strugurasii.

Nu te mama supará
C'am pornitu din cas'a ta,
Cà eu siedu in curti de zidu
Si mánancu prefontu plângéndu,
Si prefontu-i nesaratu
Cum'i mai reu de mánacatu.
Voia buna 'n cununia,
Eu aici in catanie
Si in mán'a dé stèng'a
Scrisa-i mama fati'a ta,
Er pe partea dinainte
Scrise's dóua trei cuvinte
Dela sor'a mea din casa,
Dela scump'a mea mirésa.
Esi mama pâna la cruce,
De vedi némtiu cum me duce.
Reu me dóre mama 'n spate
De curele 'n crucisiate.
Reu me dóre peste siele
Cà m'a strinsu némtiu 'n curele.
Reu me dóra umerulu,
Pusc'a-i grea si vitielulu,
Dela doi pâna la siepte
Pusc'a pe umeru 'mi siede
Fára pita fára sare,
Totu cu pusc'a pe spinare. *)

Frunzia verde, aiu si cepe,
Siediatórea se începe,
Haidati fete si neveste
Se ve tragu câte-o poveste
De 'mperati cu peru de auru,
De-o qina si de-unu balauru;
Se ve cântu o doina dóua
Cum ve place tómn'a vóua
Hori placute la cântatu
De-o nevasta si unu barbatu
Hori placute la iubire,
De-o fetitia si de-unu mire,
Si petreceti voi torcèndu,
Povestindu si totu horindu.
Haidati si voi feciorasi
Dragii badii copilasi
Si glumiti cu fetele
Si le furati fusele,
Cereti vama càtu de mare
Pâna si o sarutare.
Numai se nu scie pop'a,
Sau cela ce bate dob'a.

Tu copila copilitia
Cu dulci rose pe guritia
Cu ochi negri cá de mura
Si cu trandafir pe gura.
De ce ochii 'ti stau destepti,
Ori pe mine me astepti?

Mèi baiete baietiele
Cu doi ochi de vioarele,
Cu pletele castanie
Si cu flori la palarie,
Ce-astepti nóptea lánnga cràngu,
Unde frundiiele se plángu?
Tu copila copilitia,
Blanda cá o porumbitia,
Eu asteptu aci de-aséra
Pentru mândru fratióru. —
Mèi baiete baietiele
Nu mai asteptá la stele
Din'a ta se'ti fiu dar eu
Si tu fi iubitulu meu.

Jelaim-asiu jeluí,
M-asiu jeluí dar n'am cui;
M-oiu jeluí codrului,
Codru-i verde, nu m'a crede,
Maic'a-i peste codru verde,
Nici-o vedu nice me vede,
Cáci ea tóte mi le-arú crede.
Me jaluiamu la padure
Si ea'i jalnica cá mine,
Cái pica frundi'a din sinu.
M'oiu jeluí drumului;
Drumu-i inca separatu,
Cà-i de multi voinici calcatu
De mine si din altu satu,
Si cu lacrami picuratu.

Ceriu-i plinu de multe stele,
Eu 'su cuprinsu de multa jele.
Plini 'su munti de paduri,
Io'su plinu de rele gânduri
Io'su imbracatu catanescu,
Inim'a mi se topesce,
Me ajunge-unu doru si jele
Dupa dragutiele mele,
Dupa pomii infloriti,
Dupa pretinii iubiti. —
Cându eramu la fete dragu
M'a juratu némtiu sub stégu,
Sub stégu rosii de matasa
Tri ani se nu viu acasa;
Dar se stí mândruti'a mea
Cà tri ani nu mi vedea;
N'oi umblá sér'a prin ploii,
Nici nu mí vedea la boi.
Cà 'n locu de venitu acasa
Iau ficióri „antratu“ la masa
Le dau pusc'a cu otiele,
La grumadi 'mi puse stele;
Cu tri ani vrea se me 'nsiele.

Dómnloru si Domniloru! Inainte de inchiere amu onóre a mai reflectá la isvorulu culegerei acestoru poesii poporale!

De n'aru fi flori pe câmpuri, albin'a n'aru avea de unde culege suculu dulce de miere, — asia si eu si fica mea „Laur'a Veturia“ n'am fi potutu culege si publicá atâtea versuri poporale („Famili'a“ 1872, 1883, 1884, 1885, 1887, 1888. „Gazet'a Trans.“ 1886, 1888. „Tribun'a“ 1886. „Viitorulu“ 1887.) daca nu ne intindea mâna de ajutoru mai multi carturari de ai poporului nostru, pre care cu onóre fi amintescu aci si

Cându de acasa am plecatu
Diua buna mi-am luatú
Dela frundiutia de fagu,
Dela satulu meu celu dragu,
Dela usi'a din portitia,
Dela a-mea draga maicutia,
Dela strutiulu celu de flori,
Dela frati dela surori.

Spune'mi puica ce ti tie
De me lapedi cu manie;
Spune'mi draga ce-am gresitu
De me lapedi cu uritu
Cruciulitia de argintu
Améndoi ne-amu potri
Cruciulitia de arama
Améndoi suntemu de-c
Si la statu si la purta
Si la dulce sarutatu,
Si la ochi si la sprincene
Cá doi porumbei la pene,
Tu 'naltutia subtirica
Cá si trasa prin veriga,
Eu inaltutu si subtirelu
Pare cà-s trasu prin unu inelu.
Cele buze nàrànzii
Cui le pastrezi, cui le tii? *)

Da mândruti'a-asia dicea
Lua-mí bade ori bá?
Eu mândra nu te-oiu luá,
Cà mi-o spusu vecin'a tá,
Cà te sfadesci cu ma-tá;
Cà si-aséra téi sfaditu
Pin ce n'ai spalatu unu blidu;
Si-aséra si-alalta séra
Pin ce n'ai spalatu o óla;
Eu mândrutia te-asiu luá,
Dá mi-o spusu vecin'a tá,
Cà lucru ti l'ai lucratu
Cu vecinele din satu,
Si buna plata le-ai datu.
Camasi'a din bràu 'n susu
Tri mertie de cucuruz
Camasi'a din bràu 'n josu
O mertia de gráu frumosu;
Dá bezerii dela mâna
Pentru o maja de slanina.
Eu mândrutia te-asiu luá
Dá mi-o spusu vecin'a tá
Cà camasi'a dela tine
Ti-o cusut'o tri vecine
Pe unde-o 'nplântatu cu acu
Póte bagá calu capu.

*) Acesta e unu cântec vechiu boierescu dela Bucuresci. Red.

suntu urmatorii: dlu Ioanu Driganu, docente in Malinu; feciór'a Flórea Ilesin, din Sirégu; dlu Teodoru Bot'a, docente in Cernesci; dlu Androne Petri, docente in Ne-posu; tenerulu Simionu Popu din Chireu; veduv'a Mari'a Danciu, invetiátóre in Mai'a; tinerulu Vasile Rebrénu, din Sirégu; dómn'a Todosi'a Tom'a in Desiu; dlu Laurentiu Michesiu, docente in Desiu; soci'a mea Mari'a Rasu din Sirégu.

(Veđi „Famili'a“ Nr. 29, 1888.)

Inca odata ce e doin'a?

„Doinele, dice Alexandri (Poesii poporale ed. 2 pag. 223) sunt cãntece de iubire, de jale si de doru, plãngerii doiose ale inimei romanului in tóte impregiurarile vietii sale.“

Dupa Costache Negruzii.

De cându eram înca micu,	Ér' de audu vre-o fetitia
Doina sciu si doina dicu,	Cântându doin'a 'n poenitia,
Cãci romanulu cãtu traiesce	Alergu fug'a de o gasescu
Totu de doina se mândresce.	Si de doina i vorbescu;
Eu cu doin'a me platescu	Ea me asculta bucurósa
De biru si de boerescu;	Cãci e mândra si frumósa,
Boii mei cându audu doin'a	Si'mi dice cã m'a iubi
Ara tielin'a si moin'a,	Daca doin'a ioi vorbí.
Si imi sémanu celu ogoru	Vespunudreptu ori-ceme-atiface
Cântându doinele de doru,	Doina sciu si doina-mi place.

(Doin'a! originea poesiei poporale la romani, de Hasden Nr. 5—6 1883 pag. 45 „Transilvani'a.“)

In urma se-mi permiteti a indicá sau a citá dupa titule si câte-va cãntece poporale cãntate de inteliginti'a din desp. acesta precãtu sciu eu. Cine nu scie.

Trecui valea si-unu pareu
La mândr'a sufletulu meu
Trecui valea cea tinósa
La mândr'a mea cea frumósa.

care e atãtu de generalisata incãtu toti musicantii o sciu cãntá cu voce si trage cu ceter'a prin ospetarii.

Pasere galbina 'n ciocu
Rèu mi-ai cãntatu de norocu
Cã tu reu mi-ai cãntatu mie
Se traiescu fãra soçia.

(de laureatulu poetu Andreiu Muresianu.*)

Iata hor'a se pornesce
Subu stejaru la radacina
Iata hor'a sè 'nvirtesce
Vino puica vina. —

(de V. Alesandri.)

Inalta-i mândr'a si frumósa
Si la trupu e sanatósa
Daru nu-mi place sciu de ce —

Éu sunt ficioru de plugaru de omu seracu
Pe cãmpie in colib'a mea eu zacu. —

Te duci bade Vasilie dar se vii
In pompósa primavéra peste vii.

Hai se damu màna cu màna,
Cei cu inim'a romãna.

Sub o culme de cetate
Plãngu intr'o singuratate.

Dis'au mândr'a catra mine,
Me maritu te lasu pe tine, ect. ect.

*) Nu asia o cãntase Andreiu Muresianu si nu asia invetiase pe musicantii dela Brasiovu in 12 ani cãtu siediuse acolo. Red.

Cu acésta ocaziune mai rogu pre on. carturarii nostri sè binevoiasca a ne trimite cãntece de acestea, cã me obligu ale publicá impreuna cu on. loru nume. —

Onorabilei adunari multiamescu pentru-cã a binevoitu a me ascultá.

Petru Muresianu Sireganulu.

Archeologia.*)

Sapaturile, ce se facu in Rom'a si ținutulu ei, in continuu dau preste monuminte si antichitati, remase dela domnii lunei, ascunse si inghițite de furia atãtoru timpuri triste, ce au trecutu preste capulu loru; atari sapaturi, intreprinse in Urbe in partea drépta a Tibrului, cu scopu de ai largi alvi'a, descoperira in decursulu anului trecutu doua edificii, din seclulu primu alu imperiului, insemnate pentru frumós'a si regulat'a loru dispusetiune architectonica, pentru vastitatea, conservarea si multimea ornamenteloru loru. Unulu, ce apartine tempuriloru Augustiane, remarcabile pentru elegantele sale picturi murali, e probabile cã a fostu cas'a unei nobile familii romane, cu atãtu mai virtosu cã in apropiarea ei se afla si nisce urme de o Villa. — Celu alaltu, compusu din mai multe atria, circumdate de cãtiv'a portici lungi si divisi in varii despartieminte, e de o etate ceva mai tãrdia decãtu celu de antãiu: e recunoscutu de asia numitele: „cellae vinariae Nova et Aruntiana“, pe bas'a unei inscriptiuni aflate acolo-si, ce se puse de unu dispensatoru de ai lui Traianu, si amintesce si de colegiulu negutiatoriloru aceloru „cellae“.

In anulu acesta, continuandu-se sapaturile s'a gasitu unu sepulceru anticu, tare pretiosu nu numai pentru conservarea sa, quasi intréga, ci si pentru multimea monuminteloru aflate intrensulu; — deci cugetu cã nu va fi de puçinu interesu a comunicá cãtev'a notitii, despre acést'a descoperire, conformu referadeloru date autoritatiloru guvernative, ce le publica diariulu romanu „La Voce della Verità“, din 18 Septembre.

Sepulcrulu consista in o cella ampla rectangulara construita din caramidi. Pe usi'a, ce se deschide cãtra Ianiculus, erá asiadiata o placa mare de marmora, in ca re e taiata urmatórea inscriptiune, ce dechiara mon^umentulu cá apartienetoriu lui C. Sulpiciu Platorinu, sevir alu equitiloru romani si decemvir alu judecatiloru, si Sulpicieii Platorina, muierea lui Cornelui Priscu:

C. SULPICIUS. M. F. VOT. PLATÓRINUS.

SEVIR

X. VIR. STLITIBUS. (?) IUDIC

SULPICIA. C. F. PLATORINA

CORNELI. PRISCI.

Padimentulu cellei sepulcrale e obdusu cu mosaici albi, in mijloculu càruia se afla unu quadratu in care se vede figur'a unui geniu, in colori. Paretele, ce conține usi'a e poleitu intregu, dar fãra ornamente; ceialalti au numai bas'a poleita, deasupra càrei'a se inaltia o specie de porticu cu pilastri si colonne mici investite cu o stu-

*) Articu intãrdiatu in urm'a unei perderi neplacute. Redactiunea.

catura canalata — striata. Intre columnele fia cărui parete stau fridele, destinate a conserva urnele si vasale cu cenusi'a celor defuncti, cari se au aflatu, mai tóte, la loculu loru, sigilate si contienendu resturile osaloru arsa. Unu vasu de marmora pórtá sculptatu numele: Minatia Polla; in launtrulu seu, intra cenusia, se gasi unu acu crinale de metalu, cu care a fostu ornatu perulu defunctei in pomp'a funebrele. Pe o alta urna marmorea e incisu numele lui A. Crispiniu Cepione; o a tria de alabastru diafana, aflata in fragmente, pastréza memori'a Sulpiciej Platorina.

Afara de celea indicate, se-au mai descoperitu si alte 7 urne cinerarie, in mare parte inchise cu propri-ale loru coperisia si provédiute cu relievi bogati, representându frundie, flori, frupte, grupe de paseri etc.

Mai pre susu de tóte, e admirabile un'a, pentru artificiu si e de o perfecta conservatiune. In launtrulu acestoru cinerarie s'au aflatu doua inele de aur cu camei, stricate, inse, multu de foculu ce consumase cada-vrele, unu altu inelu cu incisiune de agatu, asemenea e ruinatu de flacara rugului.

In mijloculu celei jaceau doua statue de marmore mai mari decâtu in natura, unu bustu de o copila cu carare in peru si lasatu pe spate, si nisce obiecte merunte de mobilie funebrali. Un'a dintre statue representa o femeia tinera, póte Sulpicia Platorina; cealalta se pare a representá pe imperatulu Tiberiu cu manténu (clamys) imbaierata si cu spada in mán'a stंगा.

In fine, sunt de mare importantia epigrafele sculptate in unele place de marmoru ce investeau paretii camerei sepulcrale. Un'a dintre ele amintesce pre Antonia Furnilla muierea lui. Q. Marcii Barea Sura si mam'a Marciei Furnilla, carea fii a doua consórta a lui Titu. Acestu Barea Sura e tare posibilu cá a fostu fiulu consulului ucisu in anulu 18 d. C., ba póte fi chiar si acelu personagiu istoricu, ce'lu numesce Tacitu cu cognumele de Soranu, ucisu de Nero impreuna cu Trasea Peto in a. 60. Totu de aceeaasi Marcia Furnilla se afla memoria si in inscriptiunea unui servu de ai ei, Ermete, ce se cetesce subt prim'a frida, in drépta cum intra omulu in cella. Acésta e unic'a amintire epigrafica despre dis'a femeia a lui Titu, care a nascutu pe Iuli'a. O a treia inscriptiune, din care s'a aflatu pàna acum numai unu singuru fragmentu, póte cá da relatiuni de affinitate intra Q. M. Barea Suro si Sulpicii Platorini, a cărora erá cript'a acest'a. Documentele, inse pàna acumu gasite sunt cu multu mai debile, decâtu sè se póta afirmá despre legatur'a celoru doua familii.

Ori si cine póte vedea, deci in urm'a astoru scurte notitii, càtu de importanta e descoperirea sepulcrului transtiberinu; mai alesu cá sunt de totu rari casurile, in cari se afla atari monuminte, intr'unu statu asia de bunu de intregitate si conservatiune.

Radu.

Prea Onarate Domnule Redactoru!

Mi-amu luatú indrasnéla a ve comunicá acesteá notitie archeologice si Ve rogu, decumv'a le veti aflá

demne de colonele unuia diariu cá „Observatoriulu“, se le publicati.

Totu odata mi-liau libertate, a me escusá privatimu, cu cea mai mare modestia, si încàtu privesce articulu:

Viéti'a lui Camoens, ce vi lamu trimesu in Iuniu, despre care mi-a-ti respunsu cá s'a publicatu si in „Des-teptare“, — acolo, Ve marturisescu sinceru cá nu'lu amu trimesu eu. Cu respunsulu D-vóstre me amu indestulitu de plinu, prin urmare cestiunea aceea a muritu de atunci. — Dupa tóte acesteá primi-ti, Ve rogu, simtiemintele mele etc.

Roma, 21 Sept. 1880.

umilitu servitoriu

Demetriu Radu,

alumno in Colegiulu Greciloru—S. Atanasiu.

Caile ferate romane.

Statulu romanu, posedé adi o reti'a de cai ferate in lungime de 2405 kilometri; parte din aceste càl au fostu construite prin concessionari in contulu loru, parte de concessionari in contulu statului, parte de statu prin întreprisa, si unele de statu in regie. Este interesantu se aratamu aci întinderea acestoru linii si costulu de constructiune alu fia-careia.

Éta aceste linii:

<i>Linii concedate.</i>	Intindere metri	Costu pe chilom. Lei.
Roman-Sucév'a-Focsiani-Iasi . . .	179.537	270.000
Veresti-Botosiani	44.531	270.000
<i>Liniiile Statului.</i>		
Cernavoda-Constanti'a-Rfm.	64.000	16.459.873
Bucuresci-Giurgiu	67.170	205.000
Giurgiu-Smárda	1.990	238.856
Roman-Pitești, Tecuci-Berladu	641.693	270.000
Jonctiunea Filaretu	6.000	
Pitesti-Verciorov'a	274.279	176.000
Iasi-Unghieni	21.399	
Ploesti-Predélu	84.495	393.772
Marasesti-Buzeu	88.588	100.000
Câmpin'a-Doftana	5.054	413.046
Bud'a-Slanicu	34.636	95.400
Titu-Tergoviste	31.530	52.329
Ajudu-Ocn'a	50.210	119.501
Bacau-Biatra	58.000	416.467
Bahna-Verciorov'a	12.000	21.365
Bârlad-Vaslui	52.000	—
Bucuresti-Fetesci	147.000	—
Farurei-Fetesci	88.009	—
Calarasi-Ciulnitia	27.000	—
Ciulnitia-Slobozia	17.000	—
Piatr'a-Corabi'a	74.000	—
Piatra-Râmnicu-Valcii	88.000	—
Cotesti-Turnu-Magurele	102.000	—
Golesti-Câmpu-Lungu	55.000	—
Dolhasca-Falticeni	24.600	—
Leorda-Dorohoi	21.000	—
Crasna-Dobreni	27.000	—
Rfurenii-Ocele-Mari	5.000	—
Totalu lungimii linielor kilm.		2.405.112

Pentru liniile din urma nu se pôte precis'a costulu, de ôre-ce lichidarea mai multoru lucrari nu e inca terminata. Tôte aceste linii afara de Adjudu-Ocna, Bacau-Piatra si Iasi-Ungheni au largime normala; Adjudu-Ocna, Bacau-Piatra au largime ingusta si Iasi-Ungheni largimea linieloru ruse.

Sum'a de 16.459.878 e intregulu costu alu liniei.

De statu in regie nu s'a construitu decâtu lini'a Bahna-Varciorov'a; linia Romanu-Sucév'a-Focsiani-Iasi si navoda-Constanti'a au fostu construite de companie in tulu loru; tôte cele-lalte s'au construitu de statu prin reprisa.

In constructie se mai gasescu Vaslui-Iasi de 72 km.; rmas-Tergu-Jiu de 70 km.; Târgoviste-Laculetie de 14.

In studiu.

Fetesti-Cernavoda 23 km.; Corabia-Port 1.200; Calarasi-Port 3 kil.; Turnu Magurele-Port 1,500; Târgu-Ocn'a-Moinesti 28; Pitesti-Curtea de Argesiu 37; Piatr'a-Târcau 25; Buzeu-Patarlage 50; Târgu-Ocn'a-Slânicu 20; Craiov'a-Calafat-Port 104; Focsiani-Odobesti 12; Olteniti'a-Bucuresti 60; Dorohoi-Iasi 140.

Mare parte din aceste linii voru fi in curându puse in constructiune.

Cându aceste din urma linii voru fi terminate, vom avea o retea de cale ferata in lungime de 3070 kilm.

(Dupa „Economia Nationala“ Nr. 39).

PARTEA OFICIALA.

Nr. 348/1888.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului român, luat in siedinti'a dela 8 Noemvrie 1888.

Presiedinte: G. Baritiu. Membrii presenti: Br. Davidu Ursu, Dr. Il. Puscariu, P. Cosm'a, Elia Macellariu, Z. Boiu, B. P. Harsianu, I. Popescu.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 166. Se presentédia hârti'a On. Directiuni dela scól'a civila de fete dto 26 Octombrie a. c. Nr. 288 referitóre la lips'a, ce s'a ivitu de a se inmulti personalulu ajutatoriu in internatu, si la suplicile, ce au intratu relativu la posturile de guvernante si de bone in internatu cuprindiendu si propuneri privitóre la instituirea personalulu trebuinciosu. (Ex. Nr. 333/1888).

— Comitétulu constatându lips'a de a se inmulti personalulu ajutatoriu la internatu, sistemisédia unu postu pentru o a doua bona cu salariu de 10 fl. la luna si întreținerea, — in scopulu mai alesu de a se putea da mâna de ajutoriu directórei in purtarea economiei in ceea-ce privesce alimentarea in regie propria. Totodata comitetulu numesce si o guvernanta pâna la finea anului scolariu curentu adeca pâna la 30 Iunie n. 1889 in persón'a D-rei Iuliana Iovescu, absolventa de 8 clase civile si de preparamdie cu examenu de cualificatiune pentru

scólele poporale din Caransebesiu, mai alesu pentru cuvântulu de a'i da acesteia, la propri'a cerere, ocaziune se faca practica in ceea-ce privesce organizarea unei bune scóle de fetitie si apoi si pentru-câ numit'a D-ra pentru servitiile de guvernanta, nu pretinde dreptu remuneratiune decâtu întreținerea gratuita in internatu.

Nr. 167. Comisiunea exmisa din sínulu comitetului cu datulu 27 Octomvrie a. c. sub Nr. 319 in persónele membriloru Br. D. Ursu si Partenie Cosm'a cu insarcinarea de a examina socotél'a in suma de 209 fl. 11 cr. v. a. presentata de architectulu G. Maetz, pentru diverse lucrari, sevirsite la edificiulu scólei de fete, si a colauda numitele lucrari, raportédia, câ numitulu architectu a efeptuitu tôte reparaturile intocmai dupa-cum 'i s'a fostu propusu si propune, ér' Comitetulu decide:

— Architectului G. Maetz, se 'i se solvéscu pentru lucrari efeptuite la insarcinare la edificiulu scólei de fete a Asociatiunei sum'a ceruta de 209 fl. 11 cr. v. a. despre ceea ce sè se incunoscintiedie cass'a Asociatiunei.

Nr. 168. Directiunea scólei civile de fete substerne, pe lânga recomandare, cererea invetiatoriului Vasilie Bolog'a pentru unu concediu din 10—30 Noemvrie a. c. in scopulu de a depune in Budapest'a rigurosulu de doctoratu, in care timpu, suplicantele, conformu conclusului luat de corpulu didacticu in conferenti'a dela 5 Noembre a. c. va fi substituitu din partea colegiloru sei, si pentru a'i se concede, in vederea speselor, ce le va avea, se'si scóta salariulu pe lun'a lui Decemvrie inainte de plecarea. (Ex. Nr. 346/1888).

— Cererea invetiatorului V. Bolog'a se incuviintiédia atâtu ce privesce concediulu cerutu câtu si in ce privesce scóterea inainte a salariulu pentru lun'a Decemvrie a. c.

Nr. 169. Directiunea scólei civile de fete substerne protocolulu conferintiei pentru Octomvrie a. c. a corpulu didacticu dela numit'a scóla.

Din protocolulu substernutu se vede intre altele, câ pâna la 5 Noemvrie a. c. numerulu eleveloru in clasele civile a fostu de 70, ér' numerulu eleveloru interne a fostu de 43. (Ex. Nr. 347/1888).

— Spre sciintia.

Nr. 170. Membrulu Partenie Cosm'a raportédia, câ prin conclusulu de sub Nr. 198 din siedinti'a comitetului dela 18 Septemvrie a. c. a fostu insarcinatu, dimpreuna cu d-lu cassariu alu Asociatiunei, Gerasimu Candrea, cá se censureze cârtile purtate si la timpulu seu presentate la comitetu din partea directórei internatului, D-siórei Elen'a Petrascu, deodata cu ratiociniulu, ce fâra amenare va avea se'lu substérna la comitetu fostulu directoru alu scólei de fete, d-lu Septimiu Albini, — apoi se examinédie si proiectulu de budgetu alu scólei pe anulu scolariu 1888/9, pe care'lu va substerne in modu supletoriu directiunei scólei, eventualu in cointielegere cu directiunea se pregátésca unu asemenea proiectu. Dupa natur'a lucrului, proiectnlu de budgetu avea sè se faca dupa revisiunea ratiociniulu anului trecut, avându acesta a serví dreptu basa la budgetu, — in casulu presentu inse a trebuitu sè se faca abatere dela acésta regula, câci d-lu Albini nici pâna astadi nu si-a substernutu ratiociniulu la comitetu, —

deci directiunea actuala a scólei, ne voindu a lucrá fàra bud-
getu, a pregatitu unu proiectu pe bas'a preliminarului din
anulu trecutú, luàndu in combinatiune 40 de interniste.

Acestu proiectu, impedecatu fiindu prin morbu d-lu Candrea,
'lu-a examinatú numai desulu si rectificàndu unele cifre gresite,
'lu substerne spre aprobare. (Ex. Nr. 348/1888).

— Dàndu-se cetire proiectului de budgetu, acela se pri-
mesce intocmai, satorindu-se budgetulu scólei pe anulu sco-
lariu 1888/9 cu sum'a veniteloru de fl. 11330 si a speseloru
de 12707 fl., deci pentru acoperirea speseloru cass'a Associa-
tiunei are se contribue cu subventiunea de fl. 1377.

Nr. 171. In legatura cu cele cuprinse la punctulu prece-
dentu si avèndu in vedere, cà fostulu directoru alu scólei de fete
a Asociatiunei, d-lu Septimiu Albini nici pàna astadi n'a
substernutu ratiociniulu anului trecutú, desí in mai multe rèn-
duri, parte prin conclusu luatú in comitetu, parte pe cale
presidiala, provocatu a fostu se'lu substèrna, si pe lãnga ame-
nintiarea de a fi trasu inaintea judecatoriei. Comitetulu decide:

— Fostulu directoru alu scólei civile de fete a Associa-
tiunei, d-lu Septimiu Albini, sè se provóce inca o data, cà in ter-
minu preclusivu de 8 dile se substèrna la comitetu ratiociniulu
anului trecutú scolaru, la din contra va fi datú in judecata.

Nr. 172. Au intratu la comitetu taxe de membrii si
de diplome dela: Adamovici Dionisie in Abrudu, Damianu
Vasile in Bradu, Baisianu Nicolae in Bucium Isbit'a, Dr. Isidoru
Marcu in Blaju, Dr. Petru Spanu in Sibiiu, Ioanu Stoic'a in
Blaju, Georgiu Sim'a a lui Ioanu in Carpinisiu, George Sturz'a
in Abrudu, Romulu Marcu in Bistr'a, Alexiu Papiu in Bistr'a
càte 5 fl. taxa de membru pro 1888 si càte 1 fl. pentru di-
plome; Cirlea Ioanu in Alb'a-Iuli'a pro 1887/8 10 fl.; Ioanu
Majoru in Rosi'a, Podóba Vasilie in Cluju, Petranu Ioanu in
Clusiu, Vaid'a Ladislau in Clusiu, Dr. Silasi G. in Clusiu,
Popu Emericu in Clusiu, Bochis Ioanu in Sàncraiu, Cirlea
Michaiu in Abrudu, Russu Ioanu in Bradu, Nemesiu Vicentiu
in Martinisiulu saratu, Muntènu Ioanu in Ofenbai'a, Borha
Savu in Ili'a càte 5 fl. pro 1888; tractulu protopresbiterialu
gr.-cath. alu Clusiuului 70 fl. cà intregirea taxei de membru
pe viatia si 1 fl. pentru diploma; Adamoviciu Nicolau in Bu-
cium-Poeni 100 fl. taxe de membru pe viatia si 1 fl. pentru
diploma; Basiot'a Vasile 5 fl. pro 1888; Todescu Ioanu din
Bucium-Cerbu 100 fl. taxa de membru pe viatia si 1 fl. pentru
diploma, Fulea Alexandru in Càmpeni 5 fl. pro 1888; Siulutiu
P. St. in Rosi'a 10 fl. pro 1887/8, Dr. Kisbach Aurelu in
Bucium Siasa, Pacurariu Avramu in Ili'a càte 5 fl. pro 1888,
Macaveiu Ioanu in Bucium Siasa, Nicol'a Ioanu in Albacu,
Mestecanu Nicolae in Rosi'a, Berinde Alexie in Seini, Muntènu
Dumitru in Càmpeni, Rusanu Ioanu in Mesentea, Lupu George
in Bucium-Poeni, Achimu Petru in Bucium, Dragomiru Si-
mionu in Gurasada, Ivascu George in Abrudu, Gosi'a Petru
in Lupsi'a, Tuhutiu Alexandru in Abrudu, Jurchescu Terentiu
in Abrudu, Muntiu Iuliu in Abrudu càte 5 fl. pro 1888 si
càte 1 fl. pentru diploma, Iancu Ioanu in Bucium-Poeni
100 fl. cu intregire la taxa de membru fundatoru si 1 fl.
pentru diploma, Damianu Simionu in Brasiovu 100 fl. taxa
de membru pe viatia si 1 pentru diploma, Cosm'a George in
Rosi'a 10 fl. pro 1887/8, Florescu Nicolae in M. Ighenu si
Lobontiu Nicolae in Abrudu càte 100 fl. taxa de membru pe

viatia, si càte 1 fl. pentru diploma, Galu Ioanu in Abrudu,
Ciur'a Alexandru in Abrudu, Avramu Cioranu in Lupsi'a, Drai'a
Iosifu in Abrudu, Cosm'a Mari'a in Sibiiu càte 5 fl. pro 1888,
Macaveiu Ioanu in Bucium Siasa 10 fl. pro 1887/8, Filipu
Alexandru in Abrudu 100 fl. cà intregire la taxa de membru
fundatoriu, Lucaciu Paulin'a in Sisiesci, Ternovènu Ioanu in
Abrudu càte 5 fl. pro 1888, Ianculescu Simeonu in Poian'a
Marului, Raczkövy Ludovic din Abrudu, Naicu Ioanu in Bu-
cium Siasa, Albini V. Iuliu in Zlatn'a, Motor'a Nicolau in So-
hodolu, Tiandrau Duba Nicolae in Bucium-Poeni, Moldovanu
Silviu in Boitia càte 5 fl. pro 1888, si càte 1 fl. pentru di-
ploma, Paulu Petru in Zlatn'a 100 fl. taxa de membru pe
viatia si 1 fl. pentru diploma, Hentiescu Ioanu in Buzeu 5 fl.
cà ajutoriu, Ciur'a Iosifu in Bucium Siasa, Dr. Siulutiu Alec-
sandru in Càmpeni, Simonescu Leontinu in Sibiiu càte 5 fl.
pro 1888.

— Spre sciintia.

Sibiiu, d. u. s.

George Baritiu m. p.,
presiedinte.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dloru :
Br. D. Ursu, P. Cosm'a, Z. Boiu.

S'a cetitu si verificatu.

Br. Davidu Ursu m. p.

Partenie Cosm'a m. p.

Epigrafu.

In Nrulu 11—12 din anulu curentu alu fóiei „Transil-
vani'a“ pag. 99 si 100 eu amu publicatu biografi'a fericitului
Ioanu Tiție cu datulu din Sirégu la 7 Maiu a. c. dupà actele
ce mi le-au fostu datú d-lu Gabrielu Manu, fostu jude primariu,
acum avocatú in Desiu, — cu incredintiarea, cà se compunu
biografi'a.

Cumca d-lu Manu se fi ridicatu mai târdiu la mormentulu
judelui Tiție piatra monumentalá, eu nu amu sciutu, cà aceea
s'a pusu fàra nici o sântire sau solemnitate si asia eu amu publi-
catu la finea biografiei amentite si epitafiulu compusu de mine :

Aici jace „Ioanu Tiție“
Unu judecatoriu dreptu
Cu multe cunoscintie
Din poporulu romanescu.

Nascutu din opinca
Din comuna Solon'a
Iubi cu inima adãnca
Natiunea sa romàna.

Acestu romanu mare
Modelu de virtuti crestinesci
Si-au testatu scumpa avere
Pentru scóle romanesci!

Dupa publicare d-lu Manu m'au facutu atentu, cà pre-
crucea lui Tiție esista altu epitafiu, si intru adevèru astadi
cercetàndu mormentulu fericitului, amu aflatu cu indestulire

interna, cumca d-lu Manu a ridicatu o cruce frumósa de piatra, pre care se póte cetí urmatoriulu epitafiu cu litere aurite:

„Ioanu Tiție
din Solon'a
1819—1875.

Jude la tribunalulu regescu.

In lumea acésta càtu ai statu
Cá omu si cá romanu bunu
Tu teai luptatu cá unu barbatu
Pentru scopulu sântu comunu,
Unu golu remâne in urm'a ta
Pe alu nost vechiu pamentu,
Dar amici nu te-oru uita
Si 'ti punu acestu monumentu.“

Cu acestea sire amu rectificatu adeverulu fapticu, — si epitafiulu meu póte stá in memoria demnului reposatu, càci laudele atribuite inca leau meritatu fostulu meu amicu Ioane Tiție.

Petru Murasiannu Sireganulu.

Diverse.

Ai inamici? Cautati de tréba si nu te interesa de ei. Daca 'ti inchidu drumulu, ocolestei si vedi'ti de afacerile tale, cu tóta superarea loru. Unu omu care n'are inamici, rare ori se intempla se fie cevasi vrednicu, fiindu compusu din acea materie, in care usioru 'si póte vâri màna ori cine! Unu caracteru solidu, unulu, care gândesce si vorbesce aceea ce gândesce, nici odata nu este fara inimici. Acestia chiar 'i sunt necesari; ei 'lu manșinu in vigóre si in o viatia svelta. Unu renumitu omu ce erá imprejuratu de inamici, a disu: „Sunt scânteii, daca nu suffi in ele, de sine nu se stingu“. Te lasi in vr'o disputa cu ei, atunci le dai apa la môra. Lasa ca sarmanele creaturi se vorbésca càtu voiescu: curendu voru da locu unei reactiuni nimicitóre pentru ei, numai daca 'ti indeplinesci datorintiele.

O istorióra curiósá. Cetimu, in „Dizionario di erudizione, per Gaetano Moroni“, vol. 87, pag. 130 urmátorele: „Diariulu de Roma din 1851, pag. 892, naréza, cà fù presentatu imperatului rusiloru Nicolau I, unu fenomenu musicale dintre cele mai straoardinarie, adeca Fridericu Roltz, tineru romanu (valacho), carele e nascutu cu patru màni, dar cea ce e curiosu e cà la fia-care màna are diece degete. Pâna in etate de 15 ani fù educatu de unu rusu, care'lu invetiá a suna pianoforte, ér' dupa aceea studiandu de sine, ajunse la unu gradu estraordinariu de ingeniu si fortia. Acestu pianistu surprindiatoriu se facú mecanicu, si putú, prin mai multe combinatiuni, augmenta estensiunea tactierei pianoforteloru ordinarie cu un'a octava si jumata; in loculú córdeloru de otielu puse altele, facute din fire de platina galvanisata. Constitutiunea sa corporale, almintrenea, escelenta, in esterioru nemicu nu arata stran'a conformatiune a antebracialoru; numai dela cotu in josu braçiuulu se bifurca; fia-care antebraçiu e perfectu si compusu din cubitus si radius, cá si la alti ómeni. Im-

peratulu dupa ce audise sunetulu instrumentului lui Roltz 'i dadú cele mai mari probe despre generositatea sa façia cu elu. — In 1850, murindu educatoriulu seu, 'i testa o mica cantitate de avere, cu care 'si càstigá Roltz o multime de inele cu diamante, cu cari apoi, si investí cele patru-dieci de degete. Efectulu acestei grupe de briliante e magicu, càci miscându-si cele patru màni pe tactiera pianului, se vedu stralucindu miriade de scânteii, produse prin reflexulu luminei din partea gemeloru“.

Aici e tóta povestea. O transpuseramu on. publicu, parte pentru cà o aflaramu intr'unu dictionariu de eruditiune — in articlulu ce tractéza despre Romani'a, — parte pentruca dubitându despre adeveru, se fimu indreptati de cei ce n'ar scí istori'a asta intr'altu modu. *D. R.*

Bibliografia.

A aparutu de sub presa o noua editiune a scrierei d-lui colonelu in reserva T. C. Vacarescu intitulata:

— *Luptele Romaniloru in Resbelulu din 1877/8.* Acésta insemnata opera care s'a tradusu si in limbi straine, a avutu primirea cea mai distinsa in cercurile militare si literarie. Academi'a romana a premiat'o cu premiulu „Heliade Radulescu“ si prima editiune a fostu in curendu epuisata. Noi editorii dorindu a face acésta importanta scriere càtu mai multu accesibila tutuloru, amu intreprinsu o noua editiune populara in formatulu editiunei academice a istoriei lui Mihaiu Vitéziulu de N. Balcescu; ér' costulu ambeloru volume a scrierei d-lui Colonelu T. C. Vacarescu, intrunite intr'unu singuru volum cu portretulu comandantului supremu alu ostiriloru romanesci, M. S. Regelui, si cu planurile Bulgariei resaritene, ale positiuniloru Plevnei, Vidinului si Calafatului, costa numai 4 lei (2 fl.) plus porto 50 bani. Acésta nóua editiune este insoțita si de unu indice, in care se mentionéza faptele, la cari au luat parte fia-care regimentu, astfelu cà póte serví la istoriculu corpuriloru armatei romane, si co-prinde numele tutuloru d-loru oficiari cari s'au distinsu, cari au fostu raniti si au caditu pe câmpulu de onóre. Bucuresci F. Göbl Fii.

— Merinde dela scóla sau invetiaturi pentru poporu culese din diariulu unui scolariu de Dr. Georgiu Pop'a. Gherl'a 1888.

Pre càtu este titlulu acestei carti de modestu, pre atátu coprinsulu seu e instructivu si meduvosu.

Dr. G. Popa asesoru consistorialu si referente scolasticu in dieces'a Aradului, pre lângá intinsele sale cunoscintie teoretice speciali in sfer'a instructiunei publice nu'si pregetase a culege o multime de experientie facute in cursulu aniloru atátu relative la propriulu invetiamentu càtu si mai virtosu la educatiunea morala religiósá, inca si la cea sociala. Pre tóte acele auctorulu le adunase in treidieci si doue de capitule, care se incepu cu inscrierea elevului la scóla si de aci 'lu conducu prin mai multe fase ale vietiei scolastice, totodata 'lu si prepara pentru purtarea sa in viati'a practica dupace a scuturatu pulberea scólei, care in casulu de fatia se considerá a fi cea prevediuta in legea din 1868 elementara si superióra de ambe sexe pentru poporu.

Citindu acestu studiu alu dlui referente scolasticu, ne veni se'lu alaturamu lãnga meditatiunile aparute totu estimpu titulate: Cuvente sufletesci de Carmen Sylva anuntiate si apretiate in Nrii anteriori ai acestei Asociatiunei dupa meritulu loru. Cuventele sufletesci sunt scrise pentru consolatiunea si inbarbatarea ómeniloru ajunsi in etatea in care voru nu voru, au apucatu se fia aruncati in valurile vietiei. Merindea dela scóla prepara pe tineru si pre tinera pentru luptele vietiei cu credintia neclatita in ajutoriulu lui Ddieu, mai alesu acum in acésta epoca a nihilismului si atheismului, cându sinuciderile poltroniloru se numescu barbatia, defraudarile genialitate, éra nihilismulu existentiiloru catilinarie eroismu si bravura.

Cá lectura pentru serile cele lungi de érna nu amu sci se recomandamu cev'a mai bunu decâtu aceste doue produse aparute estimpu in limb'a nóstra. Avemu câte'v'a diarie pedagogice prea bune in limb'a nóstra chiaru si aici in monarchia, avemu si vre-o trei foi bisericesci, care merita tóta atentiunea nu numai a cleruriloru ci si a seculariloru cari cauta lectur'a seriósa. In Merindea dela scóla lectorulu pre lãnga invetiatura afla si distractiune.

Cartea formatu 8-vo cuprinde 289 pagine. Pretiulu nu este insemnatu pe dens'a, ceea-ce nu ar' stric'a sè se faca la càrtile câte aparu in limb'a nóstra.

Daca suntem bine informati, acestu studiu s'a tiparitu la indemnulu si in parte cu spesele ilustrei familii Mocioni, éra tipografi'a „Auror'a“ dela Gherl'a 'si scóte numai ceealalta parte a speseloru de tipariu, legatu si expeditiune. Unu numeru considerabile de exemplarie s'a si impartitu gratis de premii la mai multe scóle. Exemplarie se potu comanda dela numit'a tipografia din Gherl'a de a dreptulu sau prin librarii locale, precum sunt in Sibiiu W. Krafft, in Brasiovu Nicolau Ciurcu s. a.

Cu permissiunea dlui acutoru reproducemu si scurt'a inse semnificativ'a sa dedicatiune care este:

„Ilustr'a familia de Mocioni!

Dóue virtuti au distinsu acésta familia: acordulu din sínulu seu, si iubirea de natiune. Asia intieleseramu, din fapte, pre cei de pia memoria, Petru, Andrei, Giorgiu. Astadi, cu Antoniu in frunte, continuati aceste virtuti, si de unde? Dela o femeia, ce societatea in care a vietuiutu, o binecuventa pe tóte urmele. Este Ecaterin'a, cà a confirmatu intielegerea intre frati, si li-a disu, filoru sei, Alesandru si Eugeniu: Se ve stringeti in iubire, cá se fiti modelu natiunei. Dorinti'a mamei este acum legea vóstra. De s'ar da toti romanii in acésta lege? Ni-am vedea visulu cu ochii!

Fàra éta, venira dile de negura. Resfirarea ne amenintia. Inca nu se légana nimene, dar pre multi ia cuprinsu o temere....

Voi raspundeti cu legea Vóstra, se ne stringemu in amurulu nationalu. „Ipsium timor auget amorem“. Nationalitatea, cu intrinseca puterea sa civilitória, ne-a scosu dela intunerecu mai adãncu, si póte acum inca se ne conduca din cétia; cà cestiunile politice-sociali, tóte sunt probleme de educatiune nationala, si din acést'a are se purcèda deslegarea loru.

Dupa indemnulu Vostru, se insirara, aici in carte, idei si cugete: candelu modeste pe càrarea nationalitateri. Multia-

mindu pentru onórea cà m'ati invitatu la opera, Ve rogu se cercati, daca amu insiratu bine: limba si religiune, virtuti strabune, traditiuni si datini de cultura nationala si religiósa, dorulu la invetiatura, nisuinti'a la progresu...

Intentiunile Vóstre au sborulu loru propriu. Daca nu li-amu respunsu depliuu, scusati: odata, cà sunt modeste ale mele puteri, si apoi, cà nu scriu din calamariu, scriu din inima, si acésta maniera — consuma.

Aradu, Iuliu 1888.

Autorulu.

— Memoriu despre prestarea preotiloru din man'ia si despre positiunea loru morala si materiala de S. S. Melchisedec Episcopulu Romanului. Bucuresci. Tipografi'a càrtiloru bisericesci 1888. pag. 25.

— Cercetari clinice si experimentale asu Bryoniei albe (Brei) cà medicamentu anti-emoragicu. Tesa pentru Doctoratu de Ioanu Elianu medicu de batalionu. Bucuresci Tipografi'a moderna Gregorie Luis, strad'a Academiei Nr. 24 1886. pag. 70.

— Convorbiri literare. Apare la I-ma fia-carei luni. Pretiulu abonamentulu pe anu, pentru Romani'a 20 lei, pentru Transilvani'a, Bucovin'a si Ungari'a 15 lei, pentru tierile Uniunii postale, 30 lei, pentru expeditie recomandata 3 lei in plus. Exemplare cu numerulu 2 lei in Romani'a; 1 leu si 50 bani in Transilvani'a, Bucovin'a si Ungari'a; 3 lei in tierile Uniunii postale. — Reclamatii pentru numere perdute nu se considera.

Abonamentele se adresédia la administratie deadreptulu, strad'a Berzi 96, sau: in Bucuresci la Librariile: Socecu & C-ia, E. Graeve & C-ia, S. Nery: in Provincie, la librariile din localitati sau prin biroulu postalu; in Transilvani'a: la librariile: Ciurcu, Brasiovu; W. Krafft, Sibiiu; „Concordi'a“, Naseudu; librari'a diecesana, Blaju; in Bucovin'a, la Romualu Schaly, Cernauti; in Ungari'a, la Klein Aradu; Librari'a diecesana Caransebesiu; in Austri'a, la soc. acad. „Romani'a „Juna“, Vien'a. Primitoriulu abonamentulu este ținutu a emite chitantia din carnetulu administratiei. Nr. 2 Bucuresci 1 Maiu 1888. Anulu XXII. Directoru Iacobu Negruzzi. Sumariu: A. Odobescu. — Iconografi'a lui Traianu. — T. Maiorescu. Din Experientia. — I. Slaviciu Gasparu Gratiani, tragedie in cinci acte (Actulu II). — A. C. Cuza Satira. — Cervantes Don Quijote dela Mancha, trad. de S. G. Vãrgolici (urmare). — T. Robeanu, La Crism'a Verde; in umbr'a de Gardine (poesii). — N. Volenti, Tu Vreme; sonetu (poesii). — Academi'a Romana. — Bibliografie. Tóte drepturile rezervate. Directia: Strad'a romana Nr. 25 editur'a si administrati'a stabilimentulu graficu Socecu & Teclu — Bucuresci strad'a Berzei Nr. 96 pag. 192.

— Filoctete. Tragedie in 5 acte dupa Sofocle tradusa in versuri de S. P. Simonu. Pretiulu unui esemplariu 50 cr. v. a. Gherl'a Tipografi'a „Auror'a“ p. A. Todoranu 1888. pag. 72.

Depositu la librariile: Socecu & Co. Bucuresci, Fratii Siarag'a, Iasi. Otto Harrassowitz, Leipzig. — W. Krafft, Sibiiu. — Gerold & Co., Vien'a.

— Istori'a Romaniloru sub Mihaiu-Voda Vitézulu, urmata de scrieri diverse, de Nicolae Balcescu, publicate si insoçite cu o precuvintare si note de A. I. Odobescu. 1 vol. in 8°. L. 4. (*Sfãrsita*).

— Dictionariu Ungurescu-romanescu 41 côle, de G. Baritiu Pretiu 3 fl. 20 cr. De vendiari la librariile W. Krafft in Sibiu, I. Stein in Clusiu, N. Ciurecu in Brasiovu etc.

— Catechismulu calvinescu impusu clerului si poporului romanescu sub domnia Principiloru Georgiu Rákoczy I. si II. transcrisu cu litere latine dupa editiunea tiparita in anulu 1656, insoçitu de un'a escursiune istorica si de unu glossariu de G. Baritiu 1. vol. in 8°. 60 cr.

— Psaltirea publicata romanesce la 1577 de diaconulu Coresi, — reproducu cu unu studiu bibliograficu si unu glosaru comparativu de d-lu B. Petriceicu-Hasdeu. — Tomulu I. Textulu. — Cu 66 pagine facsimiliate. 1 vol. 8°. L. 15.—

— Pravi'a bisericésca numita cea mica, tiparita mai întâiu la 1640 in manastirea Gavor'a, publicata acum in transcriptiune cu litere latine. 1. vol. 8°. L. 2.

— Cultulu pagànu si crestinu de Dr. At. M. Marienescu, — Tomulu I. Serbatorile si datinile romane vechi. — Bucuresci 1884. 1. vol. 8°. L. 5.—

— Documente privitóre la Istori'a Romaniloru culese de Eudoxiu de Hurmuzaki, publicate sub auspiciile Ministerului cultelor si alu instructiunei publice si ale Academiei Romane;

Vol. III. (1576—1599). Cu portretulu lui Michaiu-Voda Vitézulu vol. in 4°. L. 25.—

Vol. IV. Part. I. (1600—1649). Cu portretulu lui Mateiu Basarabu vol. in 4°. L. 25.—

Vol. IV. Part. II. (1576—1650) Cu portretulu lui Vasilie Lupu vol. in 4°. L. 25.—

Vol. V. Part. I. (1650—1699), Cu portretulu lui George Stefanu vol. in 4°. L. 25.—

Vol. V. Partea II. (1650—1699) (*sub presa*).

Vol. VI. (1700—1750). Cu portretulu lui Dimitrie Cantemiru vol. in 4°. L. 25.—

Vol. VII. (1750—1818). Cu portretulu lui Grigorie Ghic'a vol. in 4°. L. 25.—

— Schitie din istori'a literaturii romane de V. A. Ureche, profesoru la facultatea de litere din Bucuresci. Membru academiei etc. Carte didactica secundara tiparita de ministeriulu de culte si instructiune publica. Partea I-a Bucuresci. Tipografi'a statului Strad'a Brancoveanu 9. 1885. Formatu 8-vo pagine 256. (Pretiu nu este aratatu).

— Romaenische Revue Politisch-Literarische Monatschrift. Herausgeber: Dr. Cornelius Diaconovich. Direction in Resicza (Süd-Ungarn). X-XI. Heft. Resicza, October-November 1888. IV. Jahrgang. Die „Romänische Revue“ erscheint zu Mitte eines jeden Monats. Pränumerationspreise: (zahlbar am Sitze der Directionu). Für Oesterreich-Ungarn ganzjährlich 10 fl. Ö. v. Für Deutschland 12 Mark. Für das übrige Ausland 20 Francs. Abonnements sind auf ein ganzes Jahr bindend. Vertreter im Buchhandel: Stefan Kretschmer, Resicza; für Romänien Socecu et Teclu, Bucuresci. Resicza. Selbstverlag des Herausgebers. Buchdruckerei der „Romän. Revue“ Resicza. 1888.

Informatiuni scurte.

dela scól'a civila de fete si dela internatu.

Intre alte intrebari care ne vinu si la acésta redactiune, relative la acelea doue institute ale Asociatiunei transilvane sunt si acest:

1. Da tele se potu

nisare si regulamen-
?

Respur Numai din p sele rever. s acestoru asi scóloru, 1

lorintia se trimitu gratis. rita in Gherl'a cu spe- Negrutiu, apoi daruita le in folosulu fondului 7. a.

2. Nu civile este p

tiamentu a acestei scóle

R. Ru asuprirea el pregete a c anulu 1868

mamele care se temu de

dela §. 67 lãnga care c

a invetiatura, cá se nu'si

vila, care se

stiunei publice art. 38 din

de patru clase, inse fãra limbile classice latine sau gréc'a.

e §§-i. In acea lege incepëndu

In §. 74 sunt numerate tóte obiectele obligate, care trebuie

coprinse tóte conditiunile pre

obligate, órele de prelegeri pe câte 6 dile din septemãna sunt,

deschide asia numitã scóla ci-

conformu §-lui 73 celu mai multu câte 26 de câte o classa,

multu de scól'a reala sau gimnasiu

prin urmare nici 5 óre pe di, încãtu elevorulu le remanu

de patru clase, inse fãra limbile classice latine sau gréc'a.

destule óre pentru lucru de mãna, conversatiune, preambulare

este fortepiano, din natur'a sa instrumentu greu de manuitu

in gradina cu gubernant'a, sau dantiu in sala, sau luare de

lectiuni din studii facultative, cum e music'a, limb'a fran-

este fortepiano, din natur'a sa instrumentu greu de manuitu

cesea etc. la care nu e nici o sila, ci invatia care ce'i place

si la care se presupune unu audiu finu musicalu, care nu este

din cele facultative, sau spre ce are talentu, precum de ex.

datu la oricine; preste acésta la cetati cum e si Sibiiulu, unde

este fortepiano, din natur'a sa instrumentu greu de manuitu

music'a instrumentala se cultiva fórte multu in cassele patri-

ciene, este si camu greu se aiba cineva profesoru de frunte

pentru piano.

pentru piano.

3. Ce este cu gimnastic'a?

R. Acea este studiu obligatu prin lege si greutatea erá numai, cà nu se aflase femeia invetiátóre de gimnastica.

4. Dacu pe sem. II. se primescu eleve care aru veni de airea in vre-o classa superióra?

R. Se observa si aici regulele si instructiunile date pentru tóte institutele scolastice din tíera, pre unde inca se primescu si directiunea dà tóte informatiunile dorite.

5. Dacu mai este locu in internatu?

R. Mai este pentru vre-o 15 eleve, éra dacu s'ar muta colectiunile, instrumentele si preparatele necesarie la propunerea sciintielorulu naturale intr'o salisióra din curte in edificiulu vechiu, atunci ar' fi locu de ajunsu inca pentru trei-

Red.

Scól'a superióra de fetitie din Sibiiu.

Transportu din Nr. 19—20 11016. fl. 40 cr., 200 fl. in obligatiuni, 932 fl. 43 cr. in libele de depuneri.

Prin list'a Nr. 84 a lui P. Cosm'a prin co-lectantulu Franz Hoss

Alexandru Cazu,	petru	
Huhl, econ. din Vali.	ina,	
econ. din Baiti'a 1 fl. ;	Bre-	
tea montana 1 fl. ; Ioan	stea	
mont. 1 fl. ; Ioanu Ioun	ont.	
1 fl. ; Papu Constantinu,	cr. ;	
Petru Puiti, econ. din	u fl.	7.50

Prin list'a Nr. 8 lectantulu Neculae Con.

Neculae Dragosiu, ec.	Ne-	
culae Comsi'a, econ. din Ves.	cu,	
econ. din Veseudu 1 fl. ; An	din	
Veseudu 1 fl. ; Mihaila Burlanu,	eru	
1 fl. ; Vasile Ratiu, econ. din Bór.	Pa-	
satea, econ. din Veseudu 1 fl. ; Ioan	on.	
din Veseudu 50 cr.	u fl.	7.50

Prin list'a Nr. 86 a lui P. Co lectantulu Ioanu Jenciu din Cichinda

Tom'a Banea, economu din Cichindélu 50 cr. ;		
Todea Dum'a, economu din Cichindélu 50 cr. ; Cor'a		
Sincea, economu din Cichindélu 50 cr.	totalu fl	1.50

Prin list'a 87 a lui P. Cosm'a, prin colectan-
tulu George Filipu din Alb'a-Iulia :

Marise'a Draghici, económa din Órd'a sup. 1 fl. ;		
Neculae Romcea, econ. din Órd'a sup. 1 fl. ; Ioanu		
Albu, econ. din Alvincz 1 fl. ; Ioanu Danu, econ.		
din Imiri 1 fl. ; Ioanu Crisianu, econ. din Imiri		
1 fl. ; Ioanu Gaboru, econ. din Heprea rom. 1 fl. ;		
Dumitru Fagadaru, economu din Heprea rom. 1 fl. ;		
Simonu Romcea, econ. din Órd'a sup. 1 fl. ; Ne-		
culae Russu, econ. din Órd'a inferióra 1 fl. ; Ioanu		
Draghici, econ. din Alvincz 1 fl. ; George Avramu,		
econ. din Kisfaleu 1 fl. ; Ilie Sibisianu, econ. din Al-		
vincz 1 fl. ; Candid Mihoc, econ. din Borosmezó 1 fl. ;		
Maria Belgradénu, econ. din Kisfalud 1 fl. ; Neculae		
Sait'a, econ. din Kisfalud 1 fl. ; Teodoru Haid'a,		
econ. din Kisfalud 1 fl. ; Ilian'a Dus'a, econ. din		
Kisfalud 1 fl. ;	totalu fl.	17.—

Prin list'a Nr. 88 a lui P. Cosm'a prin co-lectantulu N. Doctoru din Hasifalau :

Iodu Bãrsanu, econ. din Felégu 1 fl. ; George		
Bãrsanu, econ. din Felégu 1 fl. ; Dumitru Clostorfénu,		
econ. din Felégu 1 fl. ; Vasile Savu, econ. din Hasif-		
alau 1 fl. ; Ravec'a Larg'a, econ. din Hasifalau 50 cr. ;		
Ioanu Comanu, econ. din Hasifalau 1 fl. ; George		
Zacheru, econ. din Odorheiu 1 fl. ;	totalu fl.	6.50

Sum'a totala fl. 11.056 40 cr. ; in obligatiuni 200 fl. ; in libele de depuneri 932 fl. 43 cr.

Comitetulu Associatiunei transilvane pentru literatur'a ro-
manu si cultur'a poporului român.

*) Sum'a din listele Nr. 43 pâna inclusive Nr. 88 colectata prin
d-lu P. Cosm'a face 939 fl. 80 cr. conformu Journ.-Art. 181/1888.

Anuntiu de abonamentu.

Cu 1 Ianuariu 1889 se incepe cursulu alu XX-lea alu foiei

„TRANSILVANIA“

pe anulu 1889.

Dupace in siedinti'a II a adunarei generale dela Alb'a-Iuli'a ținuta in 9 Augustu 1886 s'a reasumatu con-clusulu adunarei generale din Orescia si s'a decisu, cá din 1 Ianuariu 1887 nu numai membrii fundatori si pe viatia, ci si toti membrii ordinari ai asociatiunei transilvane se pri-mésca acésta fóia gratis si franco de portulu postei, asia-avemu onóre a face cunoscutu, cá la toti domnii membrii ordinari, cáti platescu regulatu tax'a de 5 florini v. a. pe anu, se va trimite Transilvani'a gratis pe fie-care anu.

Pentru nemembrii pretiulu este 3 fl. v. a. pe anulu intregu. Afara din monarchia 9 franci. Pe creditu nu se dá ; nici se primesce abonamentu pe semestru, ci numai pe anulu intregu.

Nri singuratici din anii trecuti nu se dau, cáci tóte exemplariile remase neabonate s'au legatu in brosiure si ele formédia proprietatea Associatiunei. Din aceste se vendu cu câte 2 fl. 1 exemplariu.

Din anii 1868 si din 1881 nu se mai afla nici unu exemplariu ; din ceilalti ani se afla.

Banii de prenumeratiune se trimitu cu mandatu po-stalu de a dreptulu la **Comitetulu Associatiunei transilvane in Sibiiu.**

Pe lângá alte scrieri destinate pentru publicare, se primescu ori-ce anuntiu bibliografice, cumu si recensiu ni sau dari de sama, inca si critice scrise in spiritu obiec-tivu asupr'a productelor literarie, scientifiche si artistice.

Spre a se face de aici espeditiunile cátu mai regulatu, ddnii membrii noi si ddnii prenumeranti sunt rogati, cá pe lângá scrierea cátu mai limpede a numelui, conu-melui si localitatiei, se nu'si pregete a pune esactu si post'a din urma, in tóte casurile unde locuintiele nu se afla in cetate sau orasiu bine cunoscutu si frequentatu.

Multime mare de comune au acelasi nume, câte 4—6 pâna la 14 comune totu cu unu nume. De aceea in casuri nenumerate cauta se adaogemu la adresa si comitatulu sau districtulu in care ne aflamu, cá se nu ratacésca adresele dintr'unu comitatu in altulu, din o tíera in alt'a.

Mai multe sute de comune au nomenclatur'a lor u in câte trei si patru limbi. In casuri de acestea se nu credemu cá espeditorii postelor cunoscu tóte comunele dupa tóte numele lor u, ci trebue se puna insusi abonatulu numele comunei in câte doue limbi si anume in limb'a statului. Din lipsa de adrese esacte mii de scrisori si diarie se intorcu inapoi la post'a de unde s'au trimisu in lumea larga, éra apoi daca nu se iau dela posta, in câteva luni se ardu.

Redactiunea.